GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
Graduate School of Fine Arts

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ / ATATÜRK UNIVERSITY

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

JOURNAL OF INSTITUTE OF FINE ARTS

ISSN 1300-9206 | E-ISSN 2687-4288 **Ekim**/October 2020 **Cilt**/Volume 26 **Sayı**/Issue 45

"Hakemli ve Bilimsel Bir Dergidir"
Yılda İki Sayı (Mart-Ekim) Yayımlanır

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Tübitak Ulakbim TR Dizin, Academia Social Science Index (ASOS) ve Acar Index tarafından indekslenmektedir. Makalelerin Bilim ve Dil Sorumluluğu Yazarlara Aittir.

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ATATURK UNIVERSITY JOURNAL OF FINE ARTS INSTITUTE

Yıl/Year: Ekim 2020 **Cilt/Volume:** 26 **Sayı/Issue:** 45
ISSN: 1300-9206 - **E-ISSN:** 2687-4288

Yayın Sahibi / Publisher
Yönetim Kurulu Adına
Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü / In the Name of Administrative Board Director of Fine Arts Institute
Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN

Baş Editör / Editor in Chief
Dr. Öğr. Üyesi Koray ÇELENK

İngilizce Editörü / English Editor
Dr. Öğr. Üyesi Deniz Aras

Yardımcı Editör / Co-Editor
Arş. Gör. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU

Yardımcı Editör / Co-Editor
Arş. Gör. Dr. Ozan GÜLÜM

Editör Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Ayşe Pınar ARAS	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Bilal SEZER	Uşak Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Ersan ÇİFTÇİ	İnönü Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Fevziye EYİGÖR PELİKOĞLU	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Ksenija AYKUT	Belgrad University/Serbia
Prof. Dr. Mirjana TEODOSİYEVİĆ	Belgrad University/Serbia
Prof. Dr. Oğuz DİLMAÇ	Kâtip Çelebi Üniversitesi/Türkiye
Prof. Dr. Yasemin YAROL	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Attila DÖL	Ömer Halisdemir Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Aydın ZOR	Akdeniz Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Barış DEMİRCİ	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Erhan ÖZDEN	İstanbul Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Gökalp PARASIZ	Balıkesir Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Lütfü KAPLANOĞLU	Yıldız Teknik Üniversitesi/Türkiye
Doç. Önder YAĞMUR	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Şeyda ERASLAN TAŞPINAR	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Ülkü Sevim ŞEN	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Dr. Yavuz ŞEN	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Doç. Zafer LEHİMLER	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin ELİTOK	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Tamer TEMEL	Atatürk Üniversitesi/Türkiye
Dr. Öğr. Üyesi Emrah LEHİMLER	Atatürk Üniversitesi/Türkiye

Yazı İşleri / Editorial Secretary
Nejla Yiğit

Adres / Address
Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürlüğü
25240 - ERZURUM
Tel: +90 442 2311470
E-mail: gsed@atauni.edu.tr
Dizgi / Typesetting & Teknik Redaksiyon / Technical Reducation
Dr. Öğr. Üyesi Koray ÇELENK +90 442 2315455

Amaç ve Kapsam

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi'nin temel amacı; Güzel Sanatlar Sanat ve Bilim alanlarında (Fotoğraf, Geleneksel Türk Sanatları, Grafik, Heykel, Müzik, Resim, Sahne Sanatları, Sanat Tarihi, Seramik, Sinema-TV, Tekstil ve Moda Tasarımı v.b.) çalışma yapan bilim insanlarının bilgi, deneyim, değerlendirme, görüş ve önerilerini paylaştıkları bilimsel bir platform oluşturmak, güncel ve özgün değeri olan orijinal araştırma makaleleri, derleme makaleleri, olgu sunumu türlerinde yazıları yayımlayarak güzel sanatlar alanındaki bilimsel çalışmalara ulusal ve uluslararası düzeyde katkıda bulunmaktır.

1995'den beri ISSN 1300-9206 ve E-ISSN 2687-4288 Süreli yayınlar numaraları ile yılda iki kez Mart ve Ekim aylarında yayınlanmakta olan Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, ulusal hakemli ve bilimsel içerikli resmi yayın organıdır. Derginin kısaltılmış ismi "GSED" dir. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi ULAKBİM-TÜBİTAK Sosyal Bilimler (TR Dizin), Academia Social Science Index (ASOS) ve Acar Index tarafından indekslenmektedir. Bu dergide Türkçe ya da İngilizce dillerinden birinde hazırlanan ve daha önce başka bir dergide yayınlanmamış veya başka bir dergiye eşzamanlı olarak sunulmamış, Güzel Sanatlar Sanat ve Bilim alanlarında (Fotoğraf, Geleneksel Türk Sanatları, Grafik, Heykel, Müzik, Resim, Sahne Sanatları, Sanat Tarihi, Seramik, Sinema-TV, Tekstil ve Moda Tasarımı v.b.) hazırlanmış orijinal araştırma makalesi, derleme makalesi ve olgu sunumu türü bilimsel nitelikli araştırma yazıları yayınlanır.

Aim and Scope

The main purpose of Atatürk University Journal of Fine Arts Institute is to create a scientific platform who scientists working in the field of Fine Arts, Art and Science where they share their suggestions the knowledge, experience, evaluation and opinion. It is also aimed to contribute to the national and international scientific studies in the field of fine arts by publishing research, review and case report articles which are of current and original value.

Since 1995, Atatürk University Journal of Fine Arts Institute with ISSN 1300-9206 and E-ISSN 2687-4288 numbers which has been published twice a year in March and October is a national, peer-reviewed and scientific official organ. The abbreviated name of the journal is "GSED". Atatürk University journal of Fine Arts Institute is indexed by ULAKBİM-TÜBİTAK Social Sciences (TR Index), Academia Social Science Index (ASOS) and Acar Index. Original research articles, review articles and case report type scientific research papers prepared in one of the Turkish or English languages which in the field of Fine Arts, Art and Science (Photography, Traditional Turkish Arts, Graphics, Sculpture, Music, Painting, Performing Arts, Art History, Ceramics, Cinema-TV, Textile and Fashion Design, etc.) are published in this journal. Manuscripts must not have been previously published in another journal or submitted to another journal simultaneously.

Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi Etik İlkeler ve Yayın Politikası

Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi'ne gönderilen yazıların inceleme ve değerlendirmeye alınabilmesi için aşağıdaki şartların yerine getirilmesi gerekmektedir.

1. Gönderilen yazılar daha önce herhangi bir şekilde yayınlanmamış ya da yayınlanmak üzere herhangi bir yayın organına gönderilmemiş orijinal makale olmalıdır.

2. Editörler kurulu yazım kurallarına uymayan yazıları yayınlamamak, düzeltmek üzere yazarına geri göndermek ve biçimce düzenlemek yetkisine sahiptir.

3. Yayınlanmak üzere gönderilen yazılar teknik değerlendirme aşamasına geçtikten sonra Çifte Kör Hakemlik (Peer Review) sürecine girerek, yayın kurulunun uygun gördüğü en az iki hakem tarafından değerlendirilir. Hakemlerin herhangi birinden olumsuz rapor gelmesi durumunda, yazı üçüncü bir hakeme yönlendirilir. Üçüncü hakemden gelen rapor doğrultusunda ve editör kararı ile yazının yayınlanması uygun görülürse dergide basılır.

4. Yayın için gönderilmiş çalışmalarını gecikme veya diğer bir nedenle dergiden çekmek isteyen yazarlar ön kontrol aşamasında Dergipark sistemi üzerinden geri çekme işlemini kendileri yapabilirler. Ön kontrol aşamasını geçmiş yazıların geri çekilmesi için, editöre sistem üzerinden geri çekme talebi bildirilmelidir.

5. Dergiye gönderilen yazılar için telif devir hakkı formu doldurulmalıdır. Yazılar için telif hakkı ödenmez.

6. Yazıların, Türk Dil Kurumu "Yeni Yazım Kılavuzu", Türkçe yazım kuralları ve APA 6 yazım formatına uygun olması gerekmektedir.

7. Dergiye gönderilen makalelerin uluslararası araştırma ve yayın etiğine uygunluğu ilkesine dayalı olarak, bilimsel yazılarda ICMJE (International Committee of Medical Journal Editors) tavsiyeleri ile COPE (Committee on Publication Ethics)' un editör ve yazarlar için uluslararası standartları dikkate alınmaktadır.

8. Dergiye gönderilen makalelerde her yazara ait Orcid Id belirtilmesi zorunludur.

9. Dergiye gönderilen makaleler benzerlik oranı için "Crossref Similarity Check Powered by iThenticate" ile kontrol edilmektedir. Benzerlik oran sınırını (%20) aşan makaleler hakeme yönlendirilmeden reddedilir.

Ethical Principles and Publication Policy of Journal of Fine Arts Institute of Atatürk University

The following conditions must be met in order for the manuscripts sent to the Journal of Fine Arts Institute to be examined and evaluated.

1. Submitted manuscripts must be original manuscripts that have not been previously published in any form or submitted to any publication organ for publication.

2. The editorial board is authorized to not publish the articles that do not comply with the editorial rules, send them back to the author for editing and edit them in format.

3. After the technical evaluation stage, the manuscripts submitted for publication are entered into the double blind referee process and evaluated by at least two referees approved by the editorial board. In case of a negative report from any of the referees, the article is forwarded to a third referee. In accordance with the report of the third referee and the decision of the editor, it is published in the journal if it is deemed appropriate.

4. Authors who wish to withdraw their manuscripts submitted for publication due to delays or other reasons may withdraw their manuscripts through the Dergipark system at the pre-check stage. In order to retract previous articles that have passed the pre-check phase, the journal editor must be notified of the withdraw request via the system.

5. Copyright transfer form must be filled in for the manuscripts sent to the journal. Copyright is not paid for articles.

6. Manuscripts must comply with the Turkish Language Association's "New Spelling Guide", Turkish spelling rules and APA 6 spelling format.

7. Based on the principle that the articles submitted to the journal are in conformity with international research and publication ethics, ICMJE (International Committee of Medical Journal Editors) recommendations and international standards of COPE (Committee on Publication Ethics) are taken into consideration in scientific papers.

8. It is mandatory to mention the Orcid Id of each author in the articles sent to the journal.

9. The manuscripts submitted to the journal are checked with "Crossref Similarity Check Powered by iThenticate" for similarity rate. Similarity ratio limit is %20. Manuscripts exceeding the similarity ratio limit are rejected without being referred to the referee

Makale Yazım Düzeni

Dergimize gönderilecek yazıların aşağıdaki şekil özelliklerini taşıması yayın birliği açısından zorunludur.

Metin boyutu, sayfa kenar boşlukları 2,5 cm (sağ, sol, üst, alt) olacak şekilde Times New Roman 10 pnt ve 1 satır aralıklı verilmelidir. Paragraf başları boşluk verilmeden sol başa yaslı başlatılmalıdır. Satır aralığı seçeneklerinden satır öncesi ve satır sonrası 6 nk boşluk bırakılmalıdır. Tablo ve resim adı 10 pnt ve tablo ifadesi ile tablo açıklaması düz karakterle verilmeli; tablo açıklaması tablo ifadesinin bir satır altından sola dayalı olarak gösterilmelidir. Görsel ifadeleri (resim, şekil, fotoğraf, grafik v.b.) ise düz karakterle ortalı olarak gösterilmelidir. Tablo ifadeleri tablonun üstünde, görsel ifadeleri ise görsel altında belirtilmelidir. Tablo ve görsel açıklamalarında ilk kelime baş harfi büyük diğer kelimelerin tamamı (Özel isimler hariç) küçük harfle başlatılmalıdır. Tablo içeriği 8 pnt olarak belirlenmelidir. Tablolarda sütun çizgileri kaldırılmalı sadece satır çizgileri gösterilmelidir. Ayrıca tablolarda satır aralığı 1pnt'ya düşürülmeli ve satır öncesi ve sonrası boşluklar 0 nk olmalıdır.

İlk sayfada, Türkçe makale isminin (18 punto) ve İngilizce makale isminin (14 punto) kelimelerinin ilk harfi büyük diğer harfler küçük karakterle verilmelidir. Hiçbir başlıktan önce satır boşluğu bırakılmamalı, sadece satır aralığı seçeneklerinden satır öncesi ve satır sonrası 6nk ayarlanmalıdır. Makale eğer tez, bildiri v.b. başka bir çalışmadan üretilmişse ilk sayfada yazar isim ya da isimlerinden hemen sonra üslü gösterim şeklinde ve 9 pnt olarak verilmelidir. Yazar isim ya da isimleri İngilizce başlığın altında Bold (Koyu) 11 pnt, Ünvan, Kurum, e-mail ve Orcid Id bilgileri ise yazar isminin hemen altında 9 pnt karakterle verilmelidir. Öz ve Abstract 8 pnt ve 1 satır aralığı ile oluşturulmalıdır. Öz bölümünde araştırmanın amacı, çalışma grubu, yöntem ve elde edilen sonuçlarla ilgili öz bilgilere mutlaka yer verilmelidir. Öz ve Abstract altında en az 3 en fazla 8 adet anahtar kelime mutlaka belirtilmelidir.

Makaleler 1. Bölüm Giriş bölümü, 2. Bölüm Yöntem bölümü, 3. Bölüm Bulgular ve Yorum bölümü ve 4. Bölüm Sonuç, Tartışma ve Öneriler bölümü olarak düşünülmeli; Ana bölüm başlıkları (1, 2, 3 gibi), 1. derece alt başlıklar (1.1, 1.2 gibi) ve 2. derece ve üstü alt başlıkların tamamı (1.1.1, 1.1.2, 1.1.1.1 gibi) sola dayalı ve ilk kelime baş harfi büyük diğer kelimelerin tamamı (Özel isimler hariç) küçük harfle başlatılmalıdır.

Metin içerisindeki alıntılarda dipnot kullanılmamalı, alıntıların tamamında (dolaylı ya da dolaysız) Yazar soyadı, Yayın yılı, s. sayfa no kuralına uyulmalıdır [Örneğin (Sönmez, 1998, s. 76)]. Doğrudan ya da dolaysız alıntılarda, yapılan alıntı 40 kelimeyi geçmiyorsa tırnak içerisinde gösterilmeli;

40 kelimeyi geçiyorsa sıkıştırılmış paragraf olarak (paragrafın tamamı soldan 1 tab (1 cm) içeriden verilerek ve tırnak işareti koyulmadan gösterilmelidir.

Kaynakça ve varsa görsellerin kaynakçası (görsel kaynakçası başlığı ile) açık şekilde belirtilmeli; metin içerisinde yapılan alıntılar ile kaynakça birebir örtüşmelidir. Kaynakçada, gösterilen kaynak bir satırı geçiyorsa, iki ve daha sonraki satırlar 1cm içeriden verilmelidir. Makale yazım düzenine ait bir şablon dergi sayfası üzerinde mevcuttur. Yazarlar makale şablonunu indirip hazırlayacakları makaleyi bu şablon içerisinde oluşturup gönderim sağlamalıdır. Kaynak gösteriminde, gönderilen makaleler **APA 6** formatına uygun olarak hazırlanmak zorundadır. Makale şablonuna, yazım kurallarına ve kaynak gösterme kurallarına uygun olarak hazırlanmayan makaleler, ön kontrol aşamasında hakem değerlendirmesine yönlendirilmeden elenecektir. Bu konuda sorumluluk tamamen yazara aittir. Referanslar aşağıdaki örneklerde olduğu gibi gösterilmelidir.

Süreli Yayınlar:

Makalenin doi numarası varsa bu numara yoksa erişim adresi linki verilmelidir. Süreli yayınlarda uyulması gereken genel referans biçimi şu şekildedir:

Soyisim, A. A., Soyisim, B. B., & Soyisim, C. C. (Yıl). Yazının başlığı. *Süreli Yayının Başlığı*, Cilt (Sayı), sayfa aralığı. doi:xx.xxxxxxxxxx

Örnek:

Can, D. (2009). Geçti bu demde cihandan Piri Mimaran Sinan… *İSMEK El Sanatları Dergisi*, 10(8), 24-37. Erişim adresi: http://ismek.ist/files/ismekOrg/File/ekitap/el_sanatlari/elsanatlaridergisi8y.pdf

Uray, G., & Gümüş, D. (2017). Aksaray ili Güzelyurt ilçesinde Tanrıça Tanit'in izleri. *Turkish Studies*, 12 (21), 519-530. doi: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12207

Kitap:

Bir kitaba atıf yapmak için şu kaynakça formatları kullanılır:

Soyisim, A. A. (Yıl). *Eserin başlığı*. Yer: Yayıncı.

Soyisim, A. A. (Yıl). *Eserin başlığı*. Erişim adresi: http://www.xxxxxxxxxxx

Soyisim, A. A. (Yıl). *Eserin başlığı*. doi:xxxxxxxxxxxx

Soyisim, A. A. (Ed.). (Yıl). *Eserin başlığı.* Yer: Yayıncı.

Örnek:

Tek yazarlı kitap

Abisel, N. (2006). *Sessiz sinema*. Ankara: Deki.

Zizek, S. (2009). *Matrix: ya da sapkınlığın iki yüzü*. (B. Turan, Çev.). İstanbul: Encore.

Çok yazarlı kitap

Abisel, N., Arslan, U. T., Behçetoğulları, P., Karadoğan, A., Öztürk, S. R., & Ulusay, N. (2005). *Çok tuhaf çok tanıdık*. İstanbul: Metis.

Editörlü kitap

Özbek, M. (Ed.) (2005). *Kamusal alan*. İstanbul: Hil.

Birden çok baskısı olan kitap

Strunk, W. J., & White, E. B. (2000). *The elements of style* (4. Baskı). New York: Longman.

Sadece elektronik basılı kitap

O'Keefe, E. (2001). *Egoism & the cnsts in Western values.* Erişim adresi: http://www.onlineoriginals.com/showitem.asp litem I 135

Kitabın elektronik versiyonu

Freud, S. (1953). The method of interpreting dreams: An analysis of a specimen dream. J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standart edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 4, pp. 96-121). Erişim adresi: http://books.google.com/books (Özgün eser 1900 tarihlidir)

Shotton, M. A (1989). *Computer addiction?* A *study of computer dependency* [DX Reader version]. Erişim Adresi: http://www.ebookstore.tandf.co.uk/html/index.asp

Schiraldi, G. R. (2001). *The post-traumatic stress disorder sourcebook:* A *guide to healing, recovery, and growth* [Adobe Digital Editions version]. doi: 10.1036/0071393722

Kitap Bölümü:

Bir kitap bölümüne atıf yapmak için şu kaynakça formatları kullanılır:

Soyisim, A. A., & Yazar, B. B. (Yıl). Bölüm ya da giriş başlığı. A. Soyisim, B. Soyisim ve C. Soyisim (Ed.), *Kitap başlığı* (s. xxx-xxx) içinde. Yer: Yayıncı.

Soyisim, A. A., & Yazar, B. B. (Yıl). Bölüm ya da giriş başlığı. A. Soyisim ve B. Soyisim (Ed.), *Kitap başlığı* (s. xxx-xxx) içinde. Erişim adresi: http://www.xxxxxxxxxxx

Soyisim, A. A., & Yazar, B. B. (Yıl). Bölüm ya da giriş başlığı. A. Soyisim, B. Soyisim ve C. Soyisim (Ed.), *Kitap başlığı* (s. xxx-xxx) içinde. doi: xxxxxxxxxxx

Örnek:

Dalkıran, E. (2013). Cumhuriyet'e geçiş ve cumhuriyet dönemi müzik yaklaşımları. Z. Nacakçı & A. Canbay (Ed.), *Müzik Kültürü* (s.173-195) içinde. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Toplantı ve Sempozyum:

Toplantı ve sempozyum bildirileri kitap veya süreli yayın formatında yayımlanabilir. Kitapta yayımlanmış bildirilere atıf yaparken kitap veya kitap bölümü formatı kullanılır. Düzenli olarak yayımlanan bildirilere atıf yaparken ise süreli yayın formatı kullanılır. Resmi olarak yayımlanmamış olan bildiri/poster sunumları veya sempozyuma yapılan katkılar için şu formatlar kullanılır:

Soyisim, A. A. (Yıl, Ay). *Bildiri ya da poster başlığı*. Kuruluş Adının toplantısında sunulan bildiri ya da poster, Yer bilgisi.

Örnek:

Kara, C. (2017, Nisan). *İllüstrasyon öğreniminde deneysel yaklaşımın önemi ve öneriler*. 6. Uluslararası Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğrenci Trienali Sempozyumu'nda sunulan bildiri, Marmara Üniversitesi, İstanbul. Erişim adresi: https://issuu.com/mugsf/docs/ connecting_20the_ 20dots

Dağdeviren, M. (2006). Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik öğretimi. A. Yayla & F. Yayla, (Ed.). *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu bildiriler kitabı* (s.311-315) içinde. Denizli: Pamukkale Üniversitesi.

Tez:

Doktora ya da yüksek lisans tezlerine elektronik veri tabanlarından, kurumsal arşivlerden ve kişisel web sayfalarından erişilebilir. Eğer bir teze ProQuest doktora ve yüksek lisans tezleri veri tabanından ya da diğer bir kaynaktan erişildiyse atıfta bu bilgi verilmelidir. Bir veri tabanı servisinde mevcut olan bir doktora ya da yüksek lisans tezi için aşağıdaki kaynak gösterme biçimi kullanılır:

Soyisim, A. A. (Yıl). *Doktora ya da yüksek lisans tezinin başlığı* (Yüksek lisans tezi/Doktora tezi). ... veritabanından erişildi (Erişim ya da Sipariş No.). Örnek:

Çizili, İ. (2000). *Müzik öğretmenliği programları mezunlarının piyano derslerinde öğrendikleri davranışları öğretmenlikte kullanmaları* (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez veri tabanından erişildi (Tez no: 96081).

Ansiklopediler:

Balkans: History. (1987). *Encyclopaedia Britannica* (15. Baskı. Cilt. 14, s. 570-588) içinde. Chicago: Encyclopaedia Britannica.

Metin İçindeyse: (Balkans: History, 1987)

Sözlükler:

Gerrymander. (2003). *Merriam-Webster's collegiate dictionary* (11. Baskı). Springfield, MA: Merriam-Webster"s.

Metin İçindeyse: (Gerrymander, 2003)

Görüşme:

Arroyo, Gloria Macapagal. (2003). A time for Prayer. Michael Schuman ile söyleşi. *Time*. 28 Temmuz 2003. Erişim adresi: http://www.times.com/time/nation/article/0,8599,471205,00.html

Televizyon programı:

Long, T. (Yazar), & Moore, S. D. (Yönetmen). (2002). Bart vs. Lisa vs. 3. Sınıf [Televizyon Dizisi]. B. Oakley ve J. Weinstein (Yapımcı), *Simpsonlar* içinde. Bölüm: 1403 F55079. Fox.

Metin İçindeyse: (Simpsonlar, 2002)

Film

Huston, J. (Yönetmen/Senaryo Yazarı). (1941). *Malta Şahini* [Film]. U.S.: Warner.

Metin İçindeyse: (*Malta Şahini*, 1941)

Fotoğraf

Adams, A. (1927). Monolith, the face of Half Dome, Yosemite National Park [Fotoğraf]. Art Institute, Chicago.

Metin İçindeyse: (Adams, 1927)

Web Sitesi:

İnternetten erişilen kaynaklarda yapılan atıfın tarihi yoksa (t.y.) ibaresi ile tarihi varsa (Tarih, Gün Ay) formatı ile verilmelidir.

Örnek:

Collection online. (t.y.). Hannah Wilke. Erişim adresi: https://www.guggenheim.org/artwork/artist/hannah-wilke

Ateş, S. (2015, 11 Ağustos). Tabularla dans Halil Altındere [Blog yazısı]. Erişim adresi: https://sanatkaravani.com/tabularla-dans-halil-altindere/

APA 6 yazım kuralları ile ilgili geniş bilgiye, https://www.apastyle.org/ ve https://www.tk.org.tr/APA/apa_2.pdf adreslerinden ulaşılabilir.

Hakem sürecini tamamlayan ve yayınlanması uygun görülen makaleler editör kontrolünden geçerek son kez yazım kurallarına ve makale şablonuna uygunluğu denetlenecek, düzeltme gerektiren makaleler yazarlarına yönlendirilerek, düzenleyip gönderim sağlamaları istenecektir. Yazarlardan geri dönüş sağlanan makaleler tekrar incelendikten sonra, Yayın İlkelerine ve Yazım Kurallarına uygun bulunmadığı takdirde reddedilecektir. Geri dönüş için tanınan süreyi aşan makaleler, yayın sürecini aksatmamak için bir sonraki sayıya bırakılacaktır.

Author Guidelines

The articles to be sent to our journal have the following features:

The text size should be Times New Roman 10 pnt and 1 line spaced, with page margins 2.5 cm (right, left, top, bottom). Paragraph headings should be left justified without spaces. There should be 6 nk space before and after the line spacing options. Table and picture name should be given in 10 pnt and table expression and table description in plain character; The table description must be left-aligned one line below the table expression. Visual expressions (pictures, figures, photographs, graphics, etc.) should be shown as centered in plain characters. Table expressions should be indicated above the table and visual expressions should be indicated under the visual. In the table and visual descriptions, only the first letter of the first word should be capitalized and all other words (except for the special names) should be initialized in lower case. Table content should be 8 pnt. Column lines should be removed in tables, only row lines should be shown. In addition, the line spacing in tables should be reduced to 1pnt and the spaces before and after the line should be 0 nk.

On the first page, the first letter of the words of Turkish article name (18 pt) and English article name (14 pt) should be given in the upper case and other letters in lower case. Line spacing should not be left before any headings, only 6nk should be set before and after the line spacing options. If the article is produced from another study (thesis, notice, etc.) the author should be given in the form of exponential notation and 9 pnt immediately after the author's name or names on the first page. The author's name (s) should be given under the English title with Bold (Bold) 11 pnt and Title, Institution, e-mail and Orcid Id information should be given just below the author's name with 9 pnt character. Turkish and English abstracts should be generated with 8 pnt and 1 line spacing. In the abstract section, the abstract information about the aim of the research, the working group, the method and the results obtained should be included. A minimum of 3 and a maximum of 8 keywords should be indicated. Articles should be considered as Section 1 Introduction, Section 2 Method, Section 3 Findings and Interpretation and Section 4 Conclusion, Discussion and Suggestions. Main section headings (such as 1, 2, 3), 1st-degree subheadings (such as 1.1, 1.2) and 2nd degree and higher subheadings (such as 1.1.1, 1.1.2, 1.1.1.1) must be aligned left. The first letter of the first word should be capitalized and all other words (except for special names) should be initialized in lower case. Footnotes should not be used in quotations in the text. Direct or indirect citations should be shown in accordance with the "author surname, year of publication, page number". In direct or direct quotations, if the quotation does not exceed 40 words, it should be shown in quotation marks; If it exceeds 40 words, it should be shown as a compressed paragraph (the whole paragraph should be given 1 tab (1 cm) from the left and without quotation marks).

The bibliography and the bibliography of the images should be clearly indicated. The citations in the text should overlap with the bibliography. If the source shown in the bibliography exceeds one line, the second and subsequent lines should be given 1cm inside. A template of the manuscript layout is available on the journal page. The authors should download the article template and prepare the article in this template and submit it. Manuscripts must be prepared according to APA 6 format. Manuscripts that are not prepared in accordance with the article template, spelling rules, and citation rules will be eliminated during the pre-control phase without being directed to the referee evaluation. The responsibility entirely belongs to the author in this issue. References should be cited as shown in the examples below.

Periodicals:
If the article has a doi number, the access address link should be given. The general reference format to be followed in periodicals is as follows:

Surname, A. A., Surname, B. B., & Surname, C. C. (Year). YTitle of the article. Title of Periodical, Volume (Number), page range. doi: xx.xxxxxxxxxx

Example:

Can, D. (2009). Geçti bu demde cihandan Piri Mimaran Sinan… *İSMEK El Sanatları Dergisi*, 10(8), 24-37. Erişim adresi: http://ismek.ist/files/ismekOrg/File/ekitap/el_sanatlari/elsanatlaridergisi8y.pdf

Uray, G., & Gümüş, D. (2017). Aksaray ili Güzelyurt ilçesinde Tanrıça Tanit'in izleri. *Turkish Studies*, 12(21), 519-530. doi: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12207

Books:

The following bibliography formats are used to refer to a book.:

Surname, A. A. (Year). *Title of the work*. Location: Publisher.

Surname, A. A. (Year). *Title of the work*. Access address: http://www.xxxxxxxxxxx

Surname, A. A. (Year). *Title of the work*. doi:xxxxxxxxxxxx

Surname, A. A. (Ed.). (Year). *Title of the work*. Location: Publisher.

Example:

Single Author Books:

Abisel, N. (2006). *Sessiz sinema*. Ankara: Deki.

Zizek, S. (2009). *Matrix: ya da sapkınlığın iki yüzü*. (B. Turan, Çev.). İstanbul: Encore.

Multi-Author Books:

Abisel, N., Arslan, U. T., Behçetoğulları, P., Karadoğan, A., Öztürk, S. R., & Ulusay, N. (2005). *Çok tuhaf çok tanıdık*. İstanbul: Metis.

Edited Books:

Özbek, M. (Ed.) (2005). *Kamusal alan*. İstanbul: Hil.

Book with Multiple Editions:

Strunk, W. J., & White, E. B. (2000). *The elements of style* (4. Baskı). New York: Longman.

Electronic Printed Books Only:

O'Keefe, E. (2001). *Egoism & the cnsts in Western values*. Erişim adresi: http://www.onlineoriginals.com/showitem.asp litem I 135

Electronic Version of The Books:

Freud, S. (1953). The method of interpreting dreams: An analysis of a specimen dream. J. Strachey (Ed. & Trans.), *The standart edition of the complete psychological works of Sigmund Freud* (Vol. 4, pp. 96-121). Erişim adresi: http://books.google.com/books (Original work dated 1900)

Shotton, M. A (1989). *Computer addiction? A study of computer dependency* [DX Reader version]. Erişim Adresi: http://www.ebookstore.tandf.co.uk/html/index.asp

Schiraldi, G. R. (2001). *The post-traumatic stress disorder sourcebook: A guide to healing, recovery, and growth* [Adobe Digital Editions version]. doi: 10.1036/0071393722

Book Sections:

The following bibliography formats are used to refer to a book chapter:

Surname, A. A., & Surname, B. B. (Year). Chapter or introduction title. A. Surname, B. Surname & C. Surname (Ed.), in (pp. xxx-xxx) *Book title.* Location: Publisher.

Surname, A. A., & Surname, B. B. (Year). Chapter or introduction title. A. Surname, B. Surname & C. Surname (Ed.), in (pp. xxx-xxx) *Book title.* Access address: http://www.xxxxxxxxxxx

Surname, A. A., & Surname, B. B. (Year). Chapter or introduction title. A. Surname, B. Surname & C. Surname (Ed.), in (pp. xxx-xxx) *Book title.* doi: xxxxxxxxxxxx

Example:

Dalkıran, E. (2013). Cumhuriyet'e geçiş ve cumhuriyet dönemi müzik yaklaşımları. Z. Nacakçı & A. Canbay (Ed.), in (pp. 173-195) *Müzik Kültürü*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Meeting and Symposium:

Meeting and symposium proceedings can be published in book or periodical format. When referring to published papers, the book or book section format is used. When referring to regularly published papers, periodical format is used. The following formats are used for officially unpublished papers / poster presentations or contributions to the symposium:

Surname, A. A. (Year, Month). *Paper or poster title.* Paper or poster presented at the meeting of the Organization Name, Location.

Example:

Kara, C. (2017, Nisan). *İllüstrasyon öğreniminde deneysel yaklaşımın önemi ve öneriler.* Paper presented at 6. International Marmara University Fine Arts Faculty Student Triennial Symposium, Marmara University, Istanbul. Access address: https://issuu.com/mugsf/docs/ connecting_20the_ 20dots

Dağdeviren, M. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanoda eşlik öğretimi*. A. Yayla & F. Yayla, (Ed.). in (pp.311-315) National Music Education Symposium proceedings book. Denizli: Pamukkale University.

Thesis:

Doctoral or master's theses can be accessed from electronic databases, corporate archives and personal web pages. If a dissertation has been accessed from the database of ProQuest doctoral and master's theses or from another source, this information should be cited. For a doctoral or master's thesis available in a database service, the following citation format is used:

Surname, A. A. (Year). *Title of doctorate or master's thesis* (Master thesis/Doctorate thesis). Accesed from the ----- database (Access or Order No).

Example:

Çizili, İ. (2000). *Müzik öğretmenliği programları mezunlarının piyano derslerinde öğrendikleri davranışları öğretmenlikte kullanmaları* (Master Thesis). Accessed from YÖK Thesis database (Thesis no: 96081).

Encyclopedia:

Balkans: History. (1987). in *Encyclopaedia Britannica* (15. Edition. İssue. 14, pp. 570-588). Chicago: Encyclopaedia Britannica.

İf in text: (Balkans: History, 1987)

Dictionaries:

Gerrymander. (2003). *Merriam-Webster's collegiate dictionary* (11. Edition). Springfield, MA: Merriam-Webster‟s.

İf in text: (Gerrymander, 2003)

Interview:

Arroyo, Gloria Macapagal. (2003). A time for Prayer. Conversation with Michael Schuman. Time. 28 July 2003. Access address: http://www.times.com/time/nation/article/0,8599,471205,00.html

Tv Show:

Long, T. (Author), & Moore, S. D. (Director). (2002). Bart vs. Lisa vs. 3rd Class [TV Series]. B. Oakley ve J. Weinstein (Producer), in *Simpsons*. Chapter: 1403 F55079. Fox.

İf in text: (Simpsons, 2002)

Film:

Huston, J. (Director/Scriptwriter). (1941). *The Falcon of Malta* [Film]. U.S.: Warner.

İf in text: (The Falcon of Malta, 1941)

Photograph:

Adams, A. (1927). Monolith, the face of Half Dome, Yosemite National Park [Photograph]. Art Institute, Chicago.

İf in text: (Adams, 1927)

Web:

If there is no date for citations made on the internet, the citations should be given with (t.y.). Citation (Date, Day Month) format should be given if the citation date exists.

Example:

Collection online. (t.y.). Hannah Wilke. Access addres: https://www.guggenheim.org/artwork/artist/hannah-wilke

Ateş, S. (2015, 11 August). Tabularla dans Halil Altındere [Blog post]. Access address: https://sanatkaravani.com/tabularla-dans-halil-altindere/

Detailed information about APA 6 writing rules can be found at https://www.apastyle.org/ and https://www.tk.org.tr/APA/apa_2.pdf.

The manuscripts that have completed the referee process and approved for publication will be checked by the editor for the last time to check their compliance with the spelling rules and the article template. After reviewing the manuscripts returned from the authors, they will be rejected if they do not comply with the Editorial Guidelines and Rules of Writing. Articles exceeding the time allowed for return will be left to the next issue in order not to interrupt the publication process.

İÇİNDEKİLER/CONTENTS

Özge Biçer & Selvin Yeşilay

ATIK CAMLARIN SOĞUK CAM ŞEKİLLENDİRME TEKNİKLERİNDE KULLANIMI

The Use of Recycled Glass in Cold Glass Forming Techniques

(455-462)

Hacer Cansu Kavşat, Ezgi Babacan & Aycan Özçimen

ŞAN EĞİTİMİNDE REGİSTER GEÇİŞ YERLERİNDE MEYDANA GELEN SES KIRILMASI PROBLEMİ VE PROBLEMİN ÇÖZÜMÜNE YÖNELİK YAKLAŞIMLAR

The Problem of Voice Break at Register Transition During Vocal Training and The Approaches Towards The Solution of This Problem

(463-475)

Yasemin Özkent

CHANGING LANES FİLMİYLE STOA FELSEFESİNİ YENİDEN DÜŞÜNMEK: "APATHEİA" DURUMUNA ULAŞMAK

Rethinking the Stoic Philosophy with the Changing Lanes: Achieving "Apatheia"

(476-484)

Fazlıhan Yılmaz

ÇİVİT OTUNUN YÜNLÜ KUMAŞLAR İÇİN DOĞAL BOYARMADDE KAYNAĞI OLARAK KULLANILMASI

The Use of Woad Plant as A Natural Dye Source for Woolen Fabrics

(485-490)

Ülhak Çimen

FRANKFURT OKULU'NUN MÜZİK ELEŞTİRİSİ

The Music Critism of The Frankfurt School

(491-498)

Oğuz Dilmaç & Eyüp Emrah İnal

SANAT GALERİSİ ZİYARETLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN AKTİF ÖĞRENME ETKİNLİKLERİNİN 4-6 YAŞ ARASI ÇOCUKLARIN GÖRSEL ALGILARINA ETKİSİ

The Influence of Active Learning Activities on Visual Perceptions of Children Aged Between 4 and 6 During Art Gallery Visits

(499-510)

Kenan Saatçioğlu

ŞEHBÂL MECMUASINDA YER ALAN KADINLARA AİT GİYSİ ÖNERİLERİ

Women's Clothing Recommendations in the Şehbâl Magazine

(511-520)

Burak Yıldırım

GERİT GRİMM VE SERAMİK TORNASINDA ŞEKİLLENDİRİLMİŞ FİGÜRATİF HEYKELLERİ

Gerit Grimm and Her Figurative Sculptures Formed on the Ceramic Lathe

(521-526)

Tuğba Aydın Öztürk

SOSYOLOJİDE MÜZİK: FRANKFURT OKULU, ADORNO VE KÜLTÜR ENDÜSTRİSİ

Music in Sociology: Frankfurt School, Adorno and Culture Industry

(527-534)

Zeliha Kayahan & Naile Çevik

DİSİPLİNLERARASI ATÖLYE ÇALIŞMALARINA BİR ÖRNEK: BASKIRESİM-SERAMİK YAKINLAŞMALARI

An Example of Interdisciplinary Workshops: Printmaking-Ceramic Convergences

(535-545)

Serpil Umuzdaş & Mihriban Yağız

ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRMELERİYLE ÇALGI ÇALIŞMA MOTİVASYONLARINI OLUMLU VE OLUMSUZ ETKİLEYEN ÖĞRETMEN ÖZELLİKLERİ

Teachers' Features that Have Positive and Negative Influences on Instrument Training Motivation through The Students' Evaluation

(546-557)

Keziban Selçuk & Hüseyin Yurttaş

DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ DOKUMALARINDA TESPİT EDİLEN FİGÜRLÜ (HAYVAN/İNSAN) MOTİFLER ÜZERİNE BİR DENEME

An Essay on The Figured (Animal/Human) Motifs in Eastern Black Sea Regional Weavings

(558-569)

Kani Ülger

GRAFİK TASARIM ÖĞRETİMİNDE YENİ YÖNTEM ARAYIŞI

Searching for New Approach in Graphic Design Education

(570-579)

Gökçe Özdemir

CHRİSTİAN DİOR'UN NEW LOOK AKIMI COROLLE KOLEKSİYONU İÇERİSİNDEKİ BAR MODELİNİN GÖSTERGEBİLİM ÇÖZÜMLEMESİ

A Semiotic Analysis on The Bar Model in The Christian Dior's New Look Trend Corolle Collection

(580-587)

Yahya Hiçyılmaz

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL MEDYANIN SANAT EĞİTİMİ SÜRECİNDE KULLANIMINA YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Visual Art Teacher Candidates' Opinions on The Use of Social Media in The Art Education Process

(588-593)

Dilek Nur Ünsür

LOST IN TRANSLATION: THE MISINTERPRETATION OF TURKISH BOOK COVERS

Çeviride Kaybolmak: Türk Kitap Kapaklarının Yanlış Yorumlanması

(594-607)

Duygu Ulusoy Yılmaz & Didem Akar

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ BÖLÜMÜ ÖĞRENCİLERİNİN DÜŞÜNME STİLLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

An Analysis on Thinking Styles of Fine Arts Education Department's Students in Terms of Different Variables

(608-619)

Dicle Öney

ANADOLU ÇÖMLEKÇİLİĞİNDE GELENEK VE İNANIŞLAR

Traditions and Beliefs in Anatolian Pottery

(620-629)

Banu Ayten Akın

BENLİK KRİZİ BAĞLAMINDA MODERNİST OYUN YAZARI MASKTAN NE UMDU?

What did The Modernist Playwright Expect from The Mask in The Context of The Self-Crisis?

(630-638)

Burçak Balamber

KARİKATÜRÜN GÜCÜ: YURTTAŞ KRAL LOUİS-PHİLİPPE'NİN ARMUT KRALA DÖNÜŞÜMÜ

The Power of Caricature: The Metamorphosis of Citizen King Louis-Philippe into Pear King

(639-649)

Ayşegül Koyuncu Okca & Ezgi Kabukçu

DENİZLİ ATATÜRK VE ETNOGRAFYA MÜZESİ TEKSTİL ÜRÜNLERİNİN SERGİLEME VE KORUMA KOŞULLARINA ÖNERİLER

Suggestions for Exhibition and Conservation Conditions of Denizli Atatürk and Ethnography Museum Textile Products

(650-661)

Çağrı Barış Kasap

A RECURRING THEME: 'PHOTOGRAPHIC DESIGN' AT THE BEGINNING OF THE SECOND DECADE OF TWENTY-FIRST CENTURY

Yinelenen Bir Tema: Yirmibirinci Yüzyılın İkinci On Yılının Başında "Fotoğrafik Tasarım"

(662-673)

Onur Mermer & A. Aylin Can

MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ DUYGUSAL ZEKÂ VE ELEŞTİREL DÜŞÜNME EĞİLİMLERİNİN İNCELENMESİ

An Analysis on Emotional Intelligence and Critical Thinking Trends of Music Teacher Candidates

(674-690)

Neslihan Öztürk Bütow

JAN VORMANN'IN MOZAİK SANATI

Jan Vormann's Mosaic Art

(691-701)

Fatih Karip

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÇOK ALANLI SANAT EĞİTİMİNE YÖNELİK BİLİŞSEL YAPILARININ KAVRAM HARİTASI İLE İNCELENMESİ

An Analysis on The Cognitive Structures of Visual Arts Teacher Candidates Towards Interdisciplinary Art Education through Concept Map

(702-709)

Ayşe Aslıhan Eroğlu

16. VE 17. YÜZYIL SAFAVİ DÖNEMİ SECCÂDE ÖRNEKLERİ

Prayer Rug Samples from The Safavi Period of The 16th and the 17th Century

(710-721)

Lütfü Kaplanoğlu

ORYANTALİZM EKSENİNDE SANAT, SİYASET VE DİN İLİŞKİSİ

The Relationship Between Art, Politics and Religion in the Axis of Orientalism

(722-729)

GSED, 2020; Cilt: 26, Sayı: 45: 674-690 DOI: 10.32547/ataunigsed.777656

Müzik Öğretmeni Adaylarının Duygusal Zekâ ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi*

An Analysis on Emotional Intelligence and Critical Thinking Trends of Music Teacher Candidates

Onur Mermer
Öğretmen, TED Özel Atakent Anadolu Lisesi
email: onurmermer91@gmail.com ORCID ID: https://orcid.org/0000-0003-2186-9736

Ajda Aylin Can
Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı
email: acan@marmara.edu.tr ORCID ID: https://orcid.org/0000-0001-9332-0385

*Bu çalışma, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde yapılan "Müzik Öğretmeni Adaylarının Duygusal Zekâ ve Eleştirel Düşünme Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

iThenticate Bu makale bilimsel etik ve kurallara uygun hazırlanmış ve intihal incelemesinden geçirilmiştir. Etik kurul onayı gerektirmemektedir.

Atıf (APA 6)/To cite this article
Mermer, O., & Can, A. A., (2020). Müzik öğretmeni adaylarının duygusal zekâ ve eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, *26*(45), 674-690. doi: https://doi.org/10.35247/ataunigsed.777656

Makale Gönderim Tarihi/Received: 06/08/2020
Makale Kabul Tarihi/Accepted: 08/10/2020
Makale Yayın Tarihi/Published: 22/10/2020

Research Article/Araştırma Makalesi

Öz

Bu araştırmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin duygusal zekâ (DZ) ve eleştirel düşünme eğilimleri (EDE) ile alt boyutları arasındaki ilişki incelenmiştir. Tarama modelli olan bu araştırma, 6 farklı üniversiteden rastgele seçilmiş Müzik Eğitimi Anabilim Dalı son sınıfta öğrenim gören toplam 204 öğrenci ile gerçekleşmiştir. Araştırmada DZ' yi belirlemek amacıyla, Türkçeye uyarlamasını Saltukoğlu, Tatar ve Tok'un yaptığı 41 maddelik "Schutte Duygusal (Gözden Geçirilmiş) Zekâ Ölçeği", EDE' yi saptamak üzere, Türkçeye uyarlamasını Kökdemir'in yaptığı 51 maddelik "California Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği", demografik özellikleri belirlemek üzere araştırmacı tarafından yapılan 10 maddelik "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Veri analizinde, frekans, yüzde dağılım, t-testi, Mann-Whitney *U* testi, post-hoc Scheffe testi, post-hoc Mann-Whitney *U* testi, Pearson Korelasyon Katsayısı değerleri alınmıştır. Elde edilen bulgulara göre, genel EDE düzeyi ile genel DZ düzeyi arasında "orta" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu saptanmıştır. Müzik öğretmeni adaylarının, EDE düzeyleri ile ilgili demografik özelliklerinin öğrencilerin yaşı, mezun oldukları lise ve DZ ile ilgili bilgi düzeyi açısından anlamlı farklılaşmaya neden olduğu, cinsiyet açısından ise kısmen veya tamamen anlamlı bir farklılaşmaya neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Müzik Öğretmeni Adayları, Duygusal Zekâ, Eleştirel Düşünme Eğilimi

Abstract

In this study, the relationship between emotional intelligence and critical thinking trends of music education students and their lower dimensions was examined. The research in which screening model was used was conducted with a total of 204 students who were randomly selected from 6 different universities in the last year of the Department of music education. The 41-item "Schutte emotional (revised) Intelligence Scale", adapted to Turkish by Saltukoglu, Tatar and Tok, and the 51-item "California critical thinking trend scale", adapted to Turkish by Kokdemir, were used to determine emotional intelligence, and the 10-item "Personal Data Form" developed by the researcher was used to determine demographic characteristics. Data analysis frequency, percentage distribution, t-test, Mann-Whitney U-test, post-hoc Scheffe test post-hoc Mann-Whitney U test, Pearson correlation coefficient values were taken. According to the findings, there was a significant and positive association between the general level of critical thinking and the general level of emotional intelligence with "moderate" difficulty. It is concluded that he demographic characteristics of the music teacher candidates related to the EDE levels caused a significant difference in terms of the age of the students, the high school they graduated from and the level of knowledge about DZ, but did not cause a partially or completely significant difference in terms of gender.

Keywords: Music Teacher Candidates, Emotional Intelligence, Critical Thinking Trend

1. Giriş

Eğitim, önceden belirlenmiş amaçlarla birlikte, insanları yönlendirme ve yetiştirme ile bu iki kavramın ilmini ve tekniğini öğreten bir bilim dalıdır (Çelikkaya, 2009, s. 28). Eğitim alan kişilerin olumlu davranışlar kazanması, mesleki bilgi ve tekniklerini öğrenerek üretken olması amaçlanmaktadır (Türkoğlu, 2005, s. 14).

Bireylerin, toplum yaşantısına uyum sağlayabilmeleri, özgüven sahibi olabilmeleri, kendilerini iyi ifade edebilmeleri ve entelektüel yönlerinin gelişimine katkı sağlayabilmeleri için önem taşıyan bir etkenin müzik eğitimi olduğu ifade edilmektedir.

Uçan'a (2015) göre müzik eğitimi, temelde bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma sürecidir ve süreç dâhilinde bireyin yaşantısından yola çıkılması önemlidir. Müzik eğitimi yaygın ve örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilmektedir.

GSED, 2020; Cilt: 26, Sayı: 45: 674-690 DOI: 10.32547/ataunigsed.777656

Değişime bağlı olarak yapılan bilimsel araştırmalar pek çok alanda olduğu gibi eğitimde de bazı kavramları beraberinde getirmiştir. Duygusal zekâ (bundan sonra "DZ" ile gösterilecektir) da bunlardan biridir. Özellikle müzik eğitiminde önemle ele alınan bir konu olarak kabul ve ilgi görmektedir. Bireylerin, bir düşünceyi ve olguyu sorgulaması, sentezlemesi ve onu doğru bir şekilde aktarabilmesi önemlidir ve bu noktada zekâ kavramı düşünme ve düşünceyi geliştirecek etkenlerden biridir.

Duygu, bireyin düşünme ve düşüncesini etkileyen önemli bir unsurdur. Duyguları, bir his ve bu hisse özel belirli düşünceler ve psikolojik haller olarak tanımlamaktadır (Goleman, 2018, s. 373-374). Bu nedenle psikolojik ve biyolojik durumumuzla değişkenlik gösteren duygu çeşitliliği, insan yaşamında büyük rol oynayarak, bireyin yaşantısına yön verebilmektedir.

Goleman'a göre akılcı ve duygusal olmak üzere, iki farklı beyin, zekâ ve zihnimizin olduğu, bireyin hayatını nasıl devam ettireceği bunların bütünü tarafından belirlendiği ifade edilmektedir ve bu nedenle zekâ katsayısı (IQ) ile birlikte DZ (EQ) da önem kazanmaktadır (Goleman, 2018, s. 57). Ayrı düşünülmemesi gereken bu iki kavram, DZ (EQ) olgusunu ön plana çıkarmaktadır. Duygu ve zekâ birbirini tamamlayıcı bir yapıya sahiptir ve DZ da tam bu noktada tamamlayıcılığı savunmaktadır (Tufan, 2011, s. 2).

Son yıllarda DZ ile ilgili araştırmalar, ilişkili olabileceği alanlar ile ilgili farkındalıkları da beraberinde getirmiştir. Kişinin kendini ifade edebilmesi, kişiler arası ilişkilerde kendini kabullendirebilmesi, kendisi ve çevresindekiler için doğru ve net kararlar verip empati kurabilmesi tüm bu ilişkilerin müzik zekâsı ve yeteneği ile bağlantılı olabileceği fikrini ortaya çıkarmıştır (Pektaş, 2013, s. 3). Bu nedenle DZ, sosyal, kültürel ve kişiler arası ilişkilerde önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır.

Duygu ve düşünce birbiriyle ilişki içindedir ve ayrı düşünülmemelidir. Kişi yaşamı boyunca birçok olayla karşı karşıya kalarak duygu ve düşüncelerini kullanmaktadır ve bu olaylara verilen duygusal tepkiler, geçmiş yaşamlarından edinilmiş tecrübelerle gelişmektedir (Dutoğlu ve Tuncel., 2008, s. 16). Bu nedenle kişide negatif ya da pozitif duygu durumlarına yol açabilir.

Kişideki duygu ve düşüncelerin birbirinden ayrı düşünülmemesi gerektiği ve bu duygu ve düşünceleri farklı bakış açılarıyla değerlendiren kişilerin eleştirel düşünme eğilimine (bundan sonra "EDE" ile gösterilecektir) sahip oldukları düşünülebilir. EDE'nin bu noktada önem kazandığı ve bu nedenle eleştirel düşünce ile DZ arasında önemli bir ilişki olduğu söylenebilmektedir. Bireylerin kendi düşüncelerinin farkında olması, başkalarının düşüncelerini anlayıp sorgulaması ve bu düşünceleri kendi bakış açısıyla ele alabilmesi ve yorumlayabilmesi için eleştirel düşünme biçimine sahip olması bu noktada bir gereklilik olarak ifade edilebilir.

Norris'e (1985) göre, eleştirel düşünme, eğitimin bir idealidir ve EDE'nin bireylere kazandırılması onların sorumluluk duygusunu geliştirmeye, entelektüel, ahlaki ve duygusal sorumluluklarını yerine getirmelerine imkân sağlayabilmektedir. Eğitim kurumları, sergileyecekleri durum ile EDE'nin öğrencilere kazandırılması noktasında önemlidir. Bilgileri sentezleyen, yorumlayabilen ve topluma uyum sağlayabilen bireyler yetiştirmek, okulların önemli görevlerinden biridir.

Eleştirel düşünme ile bağlantılı olarak müzik eğitiminde, müziğin bireyin bir bütün olarak yetişmesine hizmet eden temel alanlardan biri olduğu dikkate alındığında öğretmenlerin öğrencilere karşı olan duygusal ve davranışsal tutumlarının önemli olduğu düşünülmektedir. Diğer zekâ alanlarındaki başarıları da pozitif yönde etkileyen müzikle ilgilenen bireylere, kendilerini geliştirebilecekleri ve rahatça ifade edebilecekleri zihinsel ve sanatsal bir ortam hazırlamaktadır (Çuhadar, 2006, s. 486-497).

Çağdaş eğitimle birlikte ezbere dayalı eğitim azalacak ve öğrenciler daha çok sorgulayan, araştıran ve sentezleyen bir eğitim modeline geçeceklerdir. Bu nedenle öğretmenlerin sergileyeceği davranışlar önemlidir. Öğretmenler, öğrencilerin daha aktif bir şekilde derslere katılmasına ve soru sormasına olanak sağlayan ve öğrencilerin verilen bilgileri eleştirel bir bakış açısıyla ele alması gerektiğini savunan eğitmenler olarak görev almalıdırlar (Demir, 2006, s. 74-75). Bu bağlamda öğretmenlere birçok sorumluluk düşmektedir.

Bir öğretmenden beklenen önemli özelliklerden biri öğrencisi ile empati kurabilmesidir. Öğretmenlerin öğrencileri ile empati kurabilmesinin yanında eleştirel düşünme becerilerinin yüksek olması da yaşadıkları durumu kontrol edebilmeleri ve yönetebilmelerini sağlamaktadır. Bu nedenle müzik öğretmeni adaylarının yaşantılarında duygularını kontrol edebilmeleri ve yönetebilmeleri mesleki açıdan aranan bir beceri olarak görülmektedir. Duygusal becerilerin gelişimi, kişilerin gelişim çağında daha kolay ilerleyen bir süreçtir. Bu noktada ilgili okullarda verilecek duygusal eğitimin önemli olduğu ifade edilebilir. Okullardaki eğitimin genel olarak grup iş birliği ve dayanışmasından yoksun olduğu, rekabeti teşvik edici olmakla birlikte, duyguları ve ilişkileri ihmal ettiği görülmektedir (Gürşen Otacıoğlu, 2009, s. 88). Öğretmenler, öğrencilerin karşılaşabilecekleri sıkıntılı durumlarda gösterecekleri davranışlarla öğrencilerin sosyal dinamiklere uyum sağlayabilmelerine yardımcı olabilirler, bu tür durumlarla nasıl başa çıkmaları gerektiği konusunda yol gösterebilirler.

GSED, 2020; Cilt: 26, Sayı: 45: 674-690 DOI: 10.32547/ataunigsed.777656

Müzik öğretmenliğinin mesleki niteliklerini genel kültür, alan bilgisi, pedagojik formasyon, eleştirel düşünme ve iletişim becerileri oluşturmaktadır. Bu niteliklerden birinin eksik olması veya olmaması durumu, müzik öğretmenliği mesleki niteliklerinden önemli bir boyutun eksik olması anlamına gelebilmektedir. Etkili bir müzik öğretmeninin, mesleki nitelikleri oluşturan bu boyutlara yeterli düzeyde sahip olması gerekmekte ve bu noktada müzik eğitiminin eleştirel düşünme amacı, öğrencilerin var olan müzik yeteneklerini daha iyi kullanabilmelerine ve daha iyi müzisyen olmalarına imkân tanıyabilmektedir. Bu noktada müzik eğitiminin eleştirel düşünme amacı, öğrencilerin var olan müzik yeteneklerini daha iyi kullanabilmelerine ve daha iyi müzisyen olabilmelerine imkân tanıyabilmektedir. Eleştirel düşünce ile geliştirilen müzik dersleri hayal gücü, zekâ ve yaratıcılıkla doğru orantılıdır. Müzik derslerinde çocuklara çeşitli deneyimler kazandıran öğretmenlerin, günümüzde düşünme odaklı bir eğitimin öneminden yola çıkarak eleştirel eğitim bilimine ilgi duydukları görülmektedir (Akyüzlüer, 2014, s. 112). Literatürde yer alan bu bilgilerin önemi doğrultusunda yapılan araştırmada, müzik öğretmeni adaylarının DZ ve EDE arasındaki ilişkinin ne yönde olduğu konusu araştırmanın problemini ortaya koymaktadır.

1.1. Amaç

Bu araştırmanın amacı, müzik öğretmeni adaylarının DZ ile EDE arasında bir ilişki olup olmadığını saptamaktır.

Bu amaçla birlikte aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Müzik öğretmeni adaylarının DZ gelişimleri demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, mezun olduğu lise türü) göre farklılaşmakta mıdır?
2. Müzik öğretmeni adaylarının EDE'nin gelişimi demografik özelliklerine (cinsiyet, yaş, mezun olduğu lise türü) göre farklılaşmakta mıdır?
3. Müzik öğretmeni adaylarının DZ ve EDE arasında bir ilişki var mıdır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a (2017) göre ilişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok değişken arasında birlikte veya değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeye çalışan araştırma modelleridir.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören son sınıf müzik öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu, Türkiye'deki 5 bölgede toplam 6 üniversitenin 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören son sınıf öğrencilerinden 129'u kadın ve 75'i erkek toplam 204 müzik öğretmeni adayı oluşturmuştur. Örneklem grubuna gerekli izinlerin alınabildiği üniversiteler dahil edilmiştir. Müzik öğretmeni adaylarının demografik özellikleri Tablo 1-Tablo 5'de sunulmuştur.

Tablo 1
Müzik Öğretmeni Adaylarının Yaşa Göre Dağılımları

Yaş	f	%	% Geç.	% Yığ.
19 yaş ve altı	15	7.4	7.4	7.4
20 ve üstü	189	92.6	92.6	100.0
Toplam	204	100.0	100.0	

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının %7,4'ü 19 yaş ve altı, %92,6'sı ise 20 yaş ve üstüdür.

Tablo 2
Müzik Öğretmeni Adaylarının Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%	% Geç.	% Yığ.
Kadın	129	63.2	63.2	63.2
Erkek	75	36.8	36.8	100.0
Toplam	204	100.0	100.0	

Öğretmen adaylarının %63,2'si kadın ve %36,8'i erkektir.

Tablo 3
Müzik Öğretmeni Adaylarının Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Dağılımları

Mezun Olunan Lise	f	%	% Geç.	% Yığ.
Konservatuvar	7	3.4	3.4	3.4
GSL	161	78.9	78.9	82.4
Diğer	36	17.6	17.6	100.0
Toplam	204	100.0	100.0	

GSED, 2020; Cilt: 26, Sayı: 45: 674-690 DOI: 10.32547/ataunigsed.777656

Müzik öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü, %78,9 ile Güzel Sanatlar Lisesi mezunudur. Öğretmen adaylarının %3,4'ü bir konservatuvardan mezunken kalan %17,6'sı diğer bir lise türünden mezundur.

Tablo 4
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE ile İlgili Bilgi Düzeylerine Göre Dağılımları

EDE ile İlgili Bilgi Düzeyi	f	%	% Geç.	% Yığ.
Yetersiz	52	25.5	25.5	25.5
Biraz yeterli	51	25.0	25.0	50.5
Yeterli	101	49.5	49.5	100.0
Toplam	204	100.0	100.0	

Öğrencilerin %25,5'i EDE ile ilgili bilgi düzeylerini yetersiz bulurken, %25,0'i biraz yeterli ve %49,5'i yeterli olarak belirtmektedir.

Tablo 5
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ ile İlgili Bilgi Düzeylerine Göre Dağılımları

DZ ile İlgili Bilgi Düzeyi	f	%	% Geç.	% Yığ.
Yetersiz	42	20.6	20.6	20.6
Biraz yeterli	49	24.0	24.0	44.6
Yeterli	113	55.4	55.4	100.0
Toplam	204	100.0	100.0	

Öğrencilerin %20,6'sı DZ ile ilgili bilgi düzeylerini yetersiz bulurken, %24,0'ü biraz yeterli ve %55,4'ü yeterli olarak görmektedir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmada üç veri toplama aracı kullanılmıştır. İlki müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeylerini belirlemek üzere Saltukoğlu, Tatar ve Tok tarafından (2011) Türkçeye uyarlanan 41 maddelik "Schutte Duygusal (Gözden Geçirilmiş) Zekâ Ölçeği" dir. Üç alt boyuttan/faktörden (İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi, Duyguların Değerlendirilmesi ve Duyguların Kullanımı) oluşan 5'li Likert tipinde tasarlanmış olan ölçeğin maddeleri, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adayları tarafından "Kesinlikle katılmıyorum" (1) ile "Kesinlikle katılıyorum" (5) seçeneklerinden biri seçilerek değerlendirilmektedir. Ölçek ve alt boyutlarından alınan ortalama puanın yüksekliği, bireylerin o DZ alanına ilişkin düzeyini göstermektedir. Ölçme aracındaki seçenekler arasındaki aralıkların eşit olduğu varsayımından hareketle iki aralık arası değer 0,80 olarak hesaplanmıştır ($4_{aralık}/5_{seçenek}$=0,80).

Tablo 6'da "DZ Ölçeği"nin bu araştırma için geçerlik ve güvenirliğini kontrol etmek üzere Alfa modeli ile maddeler arası korelasyona bağlı uyum değerleri hesaplanmıştır.

Tablo 6
DZ Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Analizi

Boyut	Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde Güvenirlik Katsayısı (α)	Genel Güvenirlik Katsayısı (α)
İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi	eq1	0.491	0.877	0.883
	eq2	0.627	0.874	
	eq5	0.432	0.879	
	eq7	0.668	0.873	
	eq9	0.544	0.876	
	eq11	0.533	0.876	
	eq15	0.303	0.885	
	eq16	0.619	0.874	
	eq18	0.577	0.875	
	eq19	0.584	0.874	
	eq21	0.553	0.876	
	eq25	0.308	0.882	
	eq27	0.651	0.873	
	eq29	0.650	0.873	
	eq30	0.498	0.877	
	eq31	0.534	0.876	
	eq32	0,468	0,878	
	eq33	0,469	0,878	
	eq36	0,307	0,880	
	eq37	0,650	0,872	
	eq38	0,601	0,874	

Tablo 6'nın devamı

Boyut	Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde Güvenirlik Katsayısı (α)	Genel Güvenirlik Katsayısı (α)
Duyguların Değerlendirilmesi	eq3*	0,385	0,787	
	eq6*	0,416	0,784	
	eq8*	0,418	0,784	
	eq12*	0,317	0,796	
	eq17*	0,561	0,771	
	eq22*	0,379	0,787	
	eq24*	0,429	0,783	
	eq26*	0,357	0,789	
	eq28*	0,389	0,788	
	eq35*	0,391	0,787	
	eq39*	0,492	0,778	
	eq40*	0,537	0,775	
	eq41*	0,548	0,772	
Duyguların Kullanımı	eq4	0,309	0,571	
	eq10	0,397	0,521	
	eq13	0,390	0,523	
	eq14	0,307	0,571	0,691
	eq20	0,305	0,571	
	eq23	0,318	0,593	
	eq34	0,427	0,513	
Duygusal Zekâ Ölçeği				**0,794**

**Ters (olumsuz yüklemli) madde/ifade.*

"DZ Ölçeği"nin ilk alt boyutu, *İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi* için güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alfa α) 0,883; ikinci alt boyutu *Duyguların Değerlendirilmesi* için 0,796 ve üçüncü alt boyutu *Duyguların Kullanımı* için 0,691 olarak hesap edilmiştir. Bu değerler "DZ Ölçeği"nin alt boyutlarında yer alan maddeler arasında güvenirliğin (iç-tutarlılığın) yüksek olduğunu göstermektedir. Herhangi bir madde alt boyutlardan silindiğinde güvenirlik katsayısının (Cronbach Alfa) yükselmeyeceği görüldüğünden (sondan önceki sütun), alt boyutlardan herhangi bir maddenin çıkarılmasına gerek olmadığı görülmektedir. *İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlenmesi* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,303 ile 0,668; *Duyguların Değerlendirilmesi* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,317 ile 0,561; *Duyguların Kullanımı* alt boyutunun korelasyon katsayılarının 0,305 ile 0,427 arasında olduğu hesaplanmış ve maddeler ile ilgili alt boyutlar arasında yeterli düzeyde ilişki (r≥0,30) olduğu görülmüştür.

"DZ Ölçeği"nin iç-tutarlılığı için tüm maddeleri (41 maddesi) birlikte ve tek boyutlu olarak incelendiğinde ise genel güvenirlik katsayısının 0,794 olduğu bulunmuştur. Bu da "Duygusal Zekâ Ölçeği"nin tek boyutlu olarak da kullanılabileceğini ve oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, "DZ Ölçeği"nin güvenirlik (iç-tutarlılık) düzeyinin bu çalışma için de yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmanını ikinci veri toplama aracı müzik öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme düzeylerini ölçmek üzere Kökdemir (2013) tarafından Türkçe'ye çevrilen 51 maddelik "California EDE Ölçeği" (bundan sonra EDE Ölçeği olarak anılacaktır) dir. Altı alt boyuttan/faktörden oluşan 6'lı Likert tipinde düzenlenen ölçeğin maddeleri, çalışmaya katılan müzik öğretmeni adayları tarafından "Hiç katılmıyorum" (1) ile "Tamamen katılıyorum" (6) seçeneklerinden biri seçilerek değerlendirilmektedir ve ölçeğin geneli için iç-tutarlılık katsayısı 0,88 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 7'de "EDE Ölçeği"nin bu çalışma için güvenirliği yine bir madde analizi ile Cronbach's Alfa katsayılarına bakılarak kontrol edilmiştir.

Tablo 7
EDE Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Analizi

Boyut	Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde Güvenirlik Katsayısı (α)	Genel Güvenirlik Katsayısı (α)
Analitiklik	el02	0.321	0.625	
	el03	0.449	0.578	
	el12	0.304	0.628	
	el13	0.342	0.595	
	el16	0.458	0.566	0.629
	el17	0.495	0.557	
	el24	0.308	0.602	
	el26	0.380	0.589	
	el37	0.306	0.622	
	el40	0.342	0.597	

Tablo 7'nin devamı

Boyut	Madde	Madde-Toplam Korelasyonu	Madde Silindiğinde Güvenirlik Katsayısı (α)	Genel Güvenirlik Katsayısı (α)
Açık Fikirlilik	el07	0.330	0.815	0.818
	el05*	0.347	0.815	
	el15*	0.516	0.801	
	el18*	0.427	0.809	
	el22*	0.502	0.802	
	el33*	0.370	0.814	
	el36*	0.425	0.809	
	el41*	0.522	0.800	
	el43*	0.412	0.810	
	el45*	0.738	0.778	
	el47*	0.469	0.805	
	el50*	0.553	0.797	
Meraklılık	el01	0.331	0.723	0.726
	el08	0.326	0.716	
	el30	0.460	0.691	
	el31	0.469	0.689	
	el32	0.492	0.685	
	el34	0.453	0.692	
	el38	0.368	0.707	
	el42	0.512	0.682	
	el46	0.395	0.720	
Kendine Güven	el14	0.311	0.651	0.668
	el29	0.493	0.596	
	el35	0.394	0.629	
	el39	0.332	0.645	
	el44	0.420	0.619	
	el48	0.327	0.668	
	el51	0.437	0.617	
Doğruyu Arama	el06*	0.339	0.541	0.663
	el11*	0.370	0.488	
	el20*	0.338	0.504	
	el25*	0.385	0.525	
	el27*	0.304	0.554	
	el28*	0.392	0.522	
	el49*	0.370	0.530	
Sistematiklik	el04	0.319	0.602	0.699
	el09*	0.416	0.515	
	el10	0.318	0.613	
	el19*	0.340	0.552	
	el21*	0.405	0.522	
	el23*	0.469	0.495	
Eleştirel Düşünme Eğilimi Ölçeği				**0.860**

**Ters (olumsuz yüklemli) madde/ifade.*

"EDE Ölçeği"nin ilk alt boyutu *Analitiklik* için güvenirlik katsayısı (Cronbach's Alfa α) 0,629; ikinci alt boyutu *Açık Fikirlilik* için 0,818; üçüncü alt boyutu *Meraklılık* için 0,726; dördüncü alt boyutu *Kendine Güven* için 0,668; beşinci alt boyutu *Doğruyu Arama* için 0,663 ve altıncı alt boyutu *Sistematiklik* için 0,699 olarak hesap edilmiştir. Bu değerler, "EDE Ölçeği"nin altı alt boyutunu meydana getiren maddeler arasında güvenirliğin (iç-tutarlılığın) oldukça güvenilir derecede olduğunu göstermektedir. Sondan önceki sütun incelendiğinde görüleceği için ölçek alt boyutlarından çıkarılması halinde güvenirliği yükseltecek bir madde yoktur. Maddeler ile boyutların toplam maddeleri arasındaki ilişkilere bakıldığında; *Analitiklik* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,304 ile 0,495; *Açık Fikirlilik* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,330 ile 0,738; *Meraklılık* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,326 ile 0,512; *Kendine Güven* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,311 ile 0,493; *Doğruyu Arama* alt boyutuna ilişkin madde-toplam korelasyon katsayılarının 0,304 ile 0,392 ve *Sistematiklik* alt boyutunun korelasyon katsayılarının 0,318 ile 0,469 arasında olduğu hesaplanmış ve maddeler ile ilgili alt boyutlar arasında yeterli düzeyde ilişki ($r \geq 0,30$) olduğu görülmüştür.

"EDE Ölçeği"nin 51 maddesi birlikte (tek boyutlu olarak) analize dâhil edildiğinde ise genel güvenirlik katsayısının 0,860 olduğu bulunmuştur. Bu da "EDE Ölçeği"nin tek boyutlu olarak da kullanılabileceğini ve yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak, "EDE Ölçeği"nin güvenirlik (iç-tutarlılık) düzeyinin bu çalışma için de yeterli olduğu anlaşılmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Müzik öğretmeni adaylarının, DZ ve EDE düzeylerini araştırmak üzere, ölçek ve alt boyutlarına ilişkin puanların ortalaması ve standart sapma (*ss)* değeri, anlamlı fark olup olmadığını araştırmak üzere bağımsız/ilişkisiz gruplar t-testi, non-parametrik bağımsız/ilişkisiz gruplar Mann-Whitney *U* testi, Kruskal-Wallis *H* testi, post-hoc Mann-Whitney *U* testi ve Pearson momentler çarpımı korelasyonu katsayıları hesaplanmıştır.

3. Bulgular

3.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerine Yönelik Bulgular

Tablo 8
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler (N=204)

Boyut/Ölçek	X̄	Ss	Düzey
İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi	3.78	0.57	Yüksek
Duyguların değerlendirilmesi	3.56	0.64	Yüksek
Duyguların kullanımı	2.70	0.64	Orta
DZ (Genel)	**3.35**	**0.31**	**Orta**

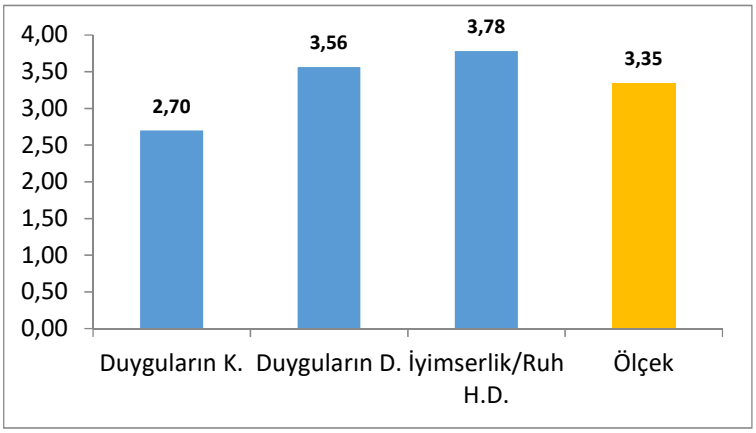

Şekil 1. Müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeylerine ilişkin sıralı ortalama puanlar

Tablo 8 ve Şekil 1'de araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının "DZ Ölçeği"nin geneli ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlar verilmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının (genel) DZ'leri orta düzeydedir ($\bar{X}_{Ölçek}$=3,35±0,31; "Fikrim yok"/"Orta" düzeyinde). Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının kendi algılarına göre DZ düzeylerinin orta seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 9
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Mann-Whitney U Testi (N=204)

Ölçek	Yaş	Betimsel İst.			Mann-Whitney U			Etki Düzeyi (*r*)
		n	*Sıra Ort.*	*Sıralar Top.*	*U*	*Z*	*p*	
İyimserlik/Ruh halinin düz.	≥19	15	63.83	957.50	837.50	-2.64	0.008**	0.18
	20 ≥	189	105.57	19952.50				
Duyguların değerlendirilmesi	≥19	15	106.73	1601.00	1354.00	-0.29	0.773	-
	20 ≥	189	102.16	19309.00				
Duyguların kullanımı	≥19	15	97.43	1461.50	1341.50	-0.35	0.729	-
DZ (Genel)	**≥19**	**15**	**77.10**	**1156.50**	**936.50**	**-2.13**	**0.033***	**0.15**
	20 ≥	**189**	**104.52**	**19753.50**				

**p<.05, **p<.01*

Tabloda görüldüğü üzere, yaş değişkeni, ölçeğin bir alt boyutu (İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 10
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi (N=204)

Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-Testi			Etki Düzeyi (*d*)
		n	X̄	*Ss*	*t*	*sd*	*P*	
İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi	Kadın	129	3.80	0.59	0.83	202	0.410	-
	Erkek	75	3.74	0.52				
Duyguların değerlendirilmesi	Kadın	129	3.63	0.62	2.01	202	0.046*	0.29
	Erkek	75	3.45	0.66				
Duyguların kullanımı	Kadın	129	2.66	0.68	1.08	202	0.284	-
	Erkek	75	2.76	0.57				
DZ (Genel)	**Kadın**	**129**	**3.37**	**0.33**	**1.11**	**202**	**0.267**	**-**
	Erkek	**75**	**3.31**	**0.28**				

**p<.05, **p<.01*

Tabloda görüldüğü üzere, cinsiyet değişkeni, ölçeğin sadece *duyguların değerlendirilmesi* alt boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 11
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerinin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi (N=204)

Boyut/Ölçek	Mezun Olunan Lise	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W	Etki (*d*)
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p		
İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi	Konservatuvar (1)	7	129.57					
	GSL (2)	161	106.66	8.17	2	0.017*	1 ile 3	0.36
	Diğer (3)	36	78.63					
Duyguların değerlendirilmesi	Konservatuvar (1)	7	123.57					
	GSL (2)	161	105.65	7.78	2	0.032*	1 ile 3	0.34
	Diğer (3)	36	84.31					
Duyguların kullanımı	Konservatuvar (1)	7	98.21					
	GSL (2)	161	104.77	1.18	2	0.554	-	-
	Diğer (3)	36	93.17					
	Konservatuvar (1)	**7**	**154.29**					
DZ (Genel)	**GSL (2)**	**161**	**106.71**	**14.83**	**2**	**0.001****	**1 ile 2, 3**	**0.52**
	Diğer (3)	**36**	**103.61**					

**p<.05, **p<.01*

Tabloda görüldüğü üzere, mezun olunan lise, ölçeğin hem geneli hem de iki alt boyutu (İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi ve Duyguların değerlendirilmesi) bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 12
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerinin EDE ile İlgili Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi (N=204)

Boyut/Ölçek	Eleştirel Düşünme İle İlgili Bilgi Düzeyi	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe	Etki (*η*)
		n	X̄	*Ss*	*F*	*P*		
İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi	Yetersiz (1)	52	3.61	0.59				
	Biraz yeterli (2)	51	3.66	0.61	3.15	0.045*	1, 2 ile 3	0.17
	Yeterli (3)	101	3.98	0.52				
Duyguların değerlendirilmesi	Yetersiz (1)	52	3.43	0.67				
	Biraz yeterli (2)	51	3.58	0.63	1.69	0.188	-	-
	Yeterli (3)	101	3.62	0.62				
Duyguların kullanımı	Yetersiz (1)	52	2.77	0.66				
	Biraz yeterli (2)	51	2.68	0.65	0.37	0.693	-	-
	Yeterli (3)	101	2.68	0.64				
	Yetersiz (1)	**52**	**3.30**	**0.32**				
DZ (Genel)	**Biraz yeterli (2)**	**51**	**3.30**	**0.33**	**2.23**	**0.110**	**-**	**-**
	Yeterli (3)	**101**	**3.39**	**0.30**				

**p<.05*

Tabloda görüldüğü üzere, eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyi, ölçeğin sadece bir alt boyutu (İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 13
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerinin DZ ile İlgili Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi (N=204)

Boyut/Ölçek	DZ ile İlgili Bilgi Düzeyi	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe	Etki (η)
		n	X̄	*Ss*	*F*	*p*		
İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi	Yetersiz (1)	42	3.66	0.57	1.32	0.270	-	-
	Biraz yeterli (2)	49	3.76	0.58				
	Yeterli (3)	113	3.83	0.56				
Duyguların değerlendirilmesi	Yetersiz (1)	42	3.35	0.68	4.47	0.013*	1, 2 ile 3	0.21
	Biraz yeterli (2)	49	3.39	0.51				
	Yeterli (3)	113	3.77	0.65				
Duyguların kullanımı	Yetersiz (1)	42	2.78	0.69	0.43	0.649	-	-
	Biraz yeterli (2)	49	2.69	0.59				
	Yeterli (3)	113	2.68	0.65				
DZ (Genel)	Yetersiz (1)	42	3.23	0.29	3.94	0.025*	1, 2 ile 3	0.17
	Biraz yeterli (2)	49	3.27	0.31				
	Yeterli (3)	113	3.47	0.32				

**p<.05*

Tabloda görüldüğü üzere, ölçeğin geneli ve bir alt boyutu bakımından (*duyguların düzenlenmesi*) anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 14
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Özet Tablo

Değişken/Ölçek	DZ Ölçeği			
	İyimserlik/Ruh H.D.	Duyguların Değ.	Duyguların kullanımı	Ölçek (Genel)
Yaş	**	Fark yok	Fark yok	*
Cinsiyet	Fark yok	*	Fark yok	**Fark yok**
Mezun olunan lise	*	*	Fark yok	**
EDE ile ilgili bilgi düzeyi	*	Fark yok	Fark yok	**Fark yok**
DZ ile ilgili bilgi düzeyi	Fark yok	*	Fark yok	*

*Fark *p<.05, **p<.01, ***p<.001 düzeyinde anlamlıdır.*

Araştırmaya göre, müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeylerinin demografik özelliklerine göre farklılaşmalarını özetlemek gerekirse (Tablo 14); öğrencilerin yaşı, mezun oldukları lise ve DZ ile ilgili bilgi düzeyi anlamlı farklılaşmaya neden olurken (p<.05), cinsiyet ve EDE ile ilgili bilgi düzeyi ise kısmen veya tamamen anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır (p>.05).

3.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerine Yönelik Bulgular

Tablo 15
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistikler (N=204)

Boyut/Ölçek	En Düşük	En Yüksek	X̄	Ss	Düzey
Analitiklik	29	57	45.08	5.90	Orta
Açık fikirlilik	19	58	39.28	8.69	Düşük
Meraklılık	23	60	46.01	6.69	Orta
Kendine güven	24	57	43.12	6.69	Orta
Doğruyu arama	14	57	33.98	8.03	Düşük
Sistematiklik	10	60	40.65	8.07	Orta
Ölçek	**194**	**320**	**247.87**	**27.86**	**Orta**

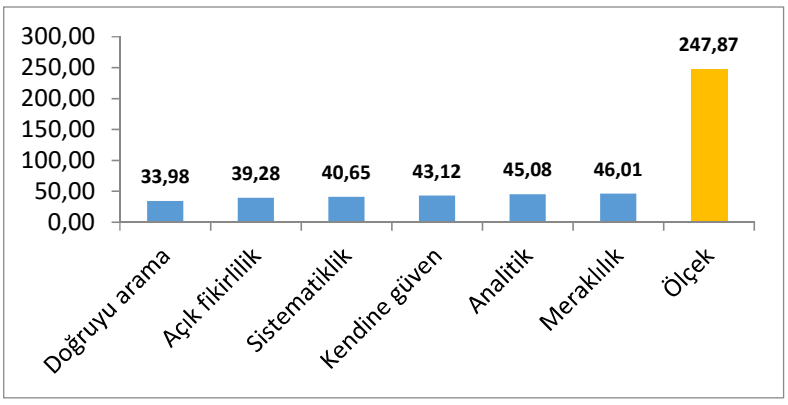

Şekil 2. Müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeylerine ilişkin sıralı ortalama puanlar

GSED, 2020; Cilt: 26, Sayı: 45: 674-690 DOI: 10.32547/ataunigsed.777656

Tablo 15 ve Şekil 2'de araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının "EDE Ölçeği"nin geneli ve alt boyutlarından aldıkları ortalama puanlar verilmiştir. Buna göre; araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının (genel) EDE orta düzeydedir.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının demografik özelliklerine bağlı olarak EDE düzeylerinde (puanlarında) farklılaşma olup olmadığı aşağıda incelenmiştir.

Tablo 16
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerinin Yaşa Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Mann-Whitney U Testi (N=204)

Ölçek	Yaş	Betimsel İst.			Mann-Whitney U			Etki Düzeyi (*r*)
		n	*Sıra Ort.*	*Sıralar Top.*	*U*	*Z*	*P*	
Analitiklik	≥19	15	57.90	868.50	748.50	-3.05	0.002**	0.22
	20 ≥	189	106.04	20041.50				
Açık fikirlilik	≥19	15	75.47	1132.00	1012.00	-1.82	0.069	-
	20 ≥	188	104.12	19574.00				
Meraklılık	≥19	15	58.40	876.00	756.00	-3.01	0.003**	0.21
	20 ≥	189	106.00	20034.00				
Kendine güven	≥19	15	85.40	1281.00	1161.00	-1.17	0.242	-
	20 ≥	189	103.86	19629.00				
Doğruyu arama	≥19	14	83.25	1165.50	1060.50	-1.24	0.215	-
	20 ≥	189	103.39	19540.50				
Sistematiklik	≥19	15	97.63	1464.50	1344.50	-0.33	0.739	-
	20 ≥	189	102.89	19445.50				
EDE	**≥19**	**14**	**53.64**	**751.00**	**646.00**	**-3.18**	**0.001****	**0.23**
	20 ≥	**188**	**105.06**	**19752.00**				

***p<.01*

Tabloda görüldüğü üzere, yaş değişkeni, ölçeğin iki alt boyutu (Analitiklik ve Meraklılık) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 17
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerinin Cinsiyete Göre Karşılaştırılmasına Yönelik T-Testi (N=204)

Ölçek	Cinsiyet	Betimsel İst.			t-Test			Etki Düzeyi (*d*)
		n	X̄	*Ss*	*t*	*sd*	*P*	
Analitiklik	Kadın	129	45.22	5.98	0.42	202	0.672	-
	Erkek	75	44.85	5.80				
Açık fikirlilik	Kadın	129	39.64	8.36	0.77	201	0.441	-
	Erkek	74	38.66	9.26				
Meraklılık	Kadın	129	45.71	6.87	0.85	202	0.398	-
	Erkek	75	46.53	6.38				
Kendine güven	Kadın	129	42.97	7.03	0.41	202	0.679	-
	Erkek	75	43.37	6.11				
Doğruyu arama	Kadın	128	33.94	7.26	0.10	201	0.920	-
	Erkek	75	34.06	9.25				
Sistematiklik	Kadın	129	40.57	7.77	0.18	202	0.859	-
	Erkek	75	40.78	8.62				
EDE	**Kadın**	**128**	**247.88**	**26.74**	**0.01**	**200**	**0.996**	**-**
	Erkek	**74**	**247.86**	**29.88**				

Tabloda görüldüğü üzere, cinsiyet değişkeni anlamlı bir farka neden olmamaktadır (p>.05). Gruplara ait ortalama puanlar incelendiğinde, kadın ve erkek müzik öğretmeni adaylarının benzer EDE'ne sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 18
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerinin Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Kruskal-Wallis H Testi (N=204)

Boyut/Ölçek	Mezun Olunan Lise	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W	Etki (*d*)
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p		
Analitiklik	Konservatuvar (1)	7	111,79	1.03	2	0.599	-	-
	GSL (2)	161	104,00					
	Diğer (3)	36	94,00					
Açık fikirlilik	Konservatuvar (1)	7	105,29	7.97	2	0.033*	1, 2 ile 3	0.35
	GSL (2)	161	106,23					
	Diğer (3)	35	81,89					
Meraklılık	Konservatuvar (1)	7	85,71	1.41	2	0.495	-	-
	GSL (2)	161	104,89					
	Diğer (3)	36	95,07					

**p<.05, **p<.01*

Tablo 18'in devamı

Boyut/Ölçek	Mezun Olunan Lise	Betimsel İst.		Kruskal-Wallis			M-W	Etki (*d*)
		n	Sıra Ort.	X^2	sd	p		
Kendine güven	Konservatuvar (1)	7	124,64					
	GSL (2)	161	105,06	3.88	2	0.143	-	-
	Diğer (3)	36	86,74					
Doğruyu arama	Konservatuvar (1)	6	103,08					
	GSL (2)	161	108,13	9.07	2	0.011*	1, 2 ile 3	0.38
	Diğer (3)	36	75,72					
Sistematiklik	Konservatuvar (1)	7	100,71					
	GSL (2)	161	107,34	8.80	2	0.025*	1, 2 ile 3	0.37
	Diğer (3)	36	81,22					
EDE	**Konservatuvar (1)**	**6**	**101,25**					
	GSL (2)	**161**	**107,78**	**10.39**	**2**	**0.006****	**1, 2 ile 3**	**0.42**
	Diğer (3)	**35**	**72,64**					

**p<.05, **p<.01*

Tabloda görüldüğü üzere, mezun olunan lise, ölçeğin hem geneli hem de üç alt boyutu (Açık fikirlilik, Doğruyu arama ve Sistematiklik) bakımından da anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 19
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerinin EDE ile İlgili Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi (N=204)

Boyut/Ölçek	ED ile İlgili Bilgi Düzeyi	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe	Etki (*η*)
		n	X̄	*Ss*	*F*	*P*		
Analitiklik	Yetersiz (1)	52	42.81	5.45				
	Biraz yeterli (2)	51	44.69	5.39	7.11	0.001**	1 ile 3	0.26
	Yeterli (3)	101	46.46	6.03				
Açık fikirlilik	Yetersiz (1)	52	38.19	9.12				
	Biraz yeterli (2)	51	39.04	8.01	0.75	0.475	-	-
	Yeterli (3)	100	39.97	8.81				
Meraklılık	Yetersiz (1)	52	44.21	6.59				
	Biraz yeterli (2)	51	45.34	5.44	4.09	0.018*	1 ile 3	0.20
	Yeterli (3)	101	47.28	7.09				
Kendine güven	Yetersiz (1)	52	41.79	5.96				
	Biraz yeterli (2)	51	42.41	6.15	2.58	0.079	-	-
	Yeterli (3)	101	44.16	7.19				
Doğruyu arama	Yetersiz (1)	52	32.83	7.18				
	Biraz yeterli (2)	50	34.11	7.91	0.76	0.469	-	-
	Yeterli (3)	101	34.51	8.51				
Sistematiklik	Yetersiz (1)	52	38.94	7.03				
	Biraz yeterli (2)	51	40.00	9.08	2.48	0.087	-	-
	Yeterli (3)	101	41.85	7.92				
EDE	**Yetersiz (1)**	**52**	**238.76**	**24.86**				
	Biraz yeterli (2)	**50**	**245.12**	**25.01**	**5.69**	**0.004****	**1 ile 3**	**0.23**
	Yeterli (3)	**100**	**253.99**	**29.37**				

**p<.05, **p<.01*

Tabloda görüldüğü üzere, eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyi, ölçeğin geneli ve iki alt boyutu (Analitiklik ve Meraklılık) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 20
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerinin DZ ile İlgili Bilgi Düzeyine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Anova Testi (N=204)

Boyut/Ölçek	DZ ile İlgili Bilgi Düzeyi	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe	Etki (*η*)
		n	X̄	*ss*	*F*	*p*		
Analitiklik	Yetersiz (1)	42	43.71	5.26				
	Biraz yeterli (2)	49	45.31	5.74	1.45	0.238	-	-
	Yeterli (3)	113	45.50	6.17				
Açık fikirlilik	Yetersiz (1)	42	37.88	9.46				
	Biraz yeterli (2)	49	39.52	7.49	0.70	0.499	-	-
	Yeterli (3)	112	39.70	8.89				
Meraklılık	Yetersiz (1)	42	44.74	5.81				
	Biraz yeterli (2)	49	45.58	5.44	1.43	0.241	-	-
	Yeterli (3)	113	46.68	7.41				
Kendine güven	Yetersiz (1)	42	42.01	6.29				
	Biraz yeterli (2)	49	41.37	6.88	4.09	0.018*	1 ile 3	0.20
	Yeterli (3)	113	44.29	6.58				

Tablo 20'nin devamı

Boyut/Ölçek	DZ ile İlgili Bilgi Düzeyi	Betimsel İst.			ANOVA		Scheffe	Etki (η)
		n	$\bar{X}$	*ss*	*F*			
Doğruyu arama	Yetersiz (1)	42	32.21	7.16	2.24	0.110	-	-
	Biraz yeterli (2)	49	33.15	7.74				
	Yeterli (3)	112	35.01	8.37				
Sistematiklik	Yetersiz (1)	42	38.33	7.86	4.15	0.017*	1 ile 3	0.20
	Biraz yeterli (2)	49	39.39	8.12				
	Yeterli (3)	113	42.05	7.91				
EDE	**Yetersiz (1)**	**42**	**238.88**	**22.58**	**4.51**	**0.012***	**1 ile 3**	**0.21**
	Biraz yeterli (2)	**49**	**244.31**	**27.12**				
	Yeterli (3)	**111**	**252.85**	**29.08**				

**p<.05*

Tabloda görüldüğü üzere, eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyi, ölçeğin geneli ve iki alt boyutu (Kendine güven ve Sistematiklik) bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır.

Tablo 21
Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerinin Demografik Özelliklerine Göre Karşılaştırılmasına Yönelik Özet Tablo

Değişken/Ölçek	EDE Ölçeği						
	Analitiklik	Açık fikirlilik	Meraklılık	Kendine güven	Doğruyu arama	Sistematiklik	**Ölçek (Genel)**
Yaş	**	Fark yok	*	Fark yok	Fark yok	Fark yok	**
Cinsiyet	Fark yok	Fark yok	Fark yok	Fark yok	Fark yok	Fark yok	**Fark yok**
Mezun olunan lise	Fark yok	*	Fark yok	Fark yok	*	*	**
ED eğilimi ile ilgili b.	**	Fark yok	*	Fark yok	Fark yok	Fark yok	**
DZ ile ilgili bilgi b.	Fark yok	Fark yok	Fark yok	*	Fark yok	*	*

*Fark *p<.05, **p<.01, ***p<.001 düzeyinde anlamlıdır.*

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeylerinin demografik özelliklerine göre farklılaşmalarını özetlemek gerekirse (Tablo 21); öğrencilerin yaşı, mezun oldukları lise, EDE ile ilgili bilgi düzeyi ve DZ ile ilgili bilgi düzeyi anlamlı farklılaşmaya neden olurken (p<.05), cinsiyet ile kısmen veya tamamen anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır (p>.05).

3.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeyleri ile EDE Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Bulgular

Tablo 22
Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeyleri ile EDE Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Korelasyon Katsayıları

Boyut/Ölçek		İyimserlik/Ruh H.D.	Duyguların değerlendirilmesi	Duyguların kullanımı	DZ (Genel)
Analitiklik	*r*	.310***	.168*	0.122	.217**
	p	0.000	0.016	0.081	0.002
Açık fikirlilik	*r*	0.105	.341***	.240**	0.131
	p	0.135	0.000	0.001	0.063
Meraklılık	*r*	.259***	.210**	0.040	.272***
	p	0.000	0.003	0.573	0.000
Kendine güven	*r*	.189**	0.131	0.024	.186**
	p	0.007	0.062	0.732	0.008
Doğruyu arama	*r*	0.051	.247**	.148*	0.096
	p	0.472	0.000	0.036	0.172
Sistematiklik	*r*	.240**	.460***	0.079	.403***
	p	0.001	0.000	0.262	0.000
EDE	*r*	.286***	.428***	.173*	**.344*** **
	p	0.000	0.000	0.014	**0.000**

**p<.05, **p<.01, ***p<.001*

Tablo 22'de müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeyleri ile EDE düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemek üzere yapılan Pearson momentler çarpımı korelasyonuna ait katsayılar verilmiştir. Bulunan korelasyon katsayıları aşağıdaki kriterlere göre yorumlanmıştır.

r	İlişki
0,00-0,10	Yok
0,10-0,30	Zayıf
0,30-0,50	Orta
0,50-0,70	Güçlü
0,70-1,00	Çok güçlü (Jawlik, 2016, s. 132)

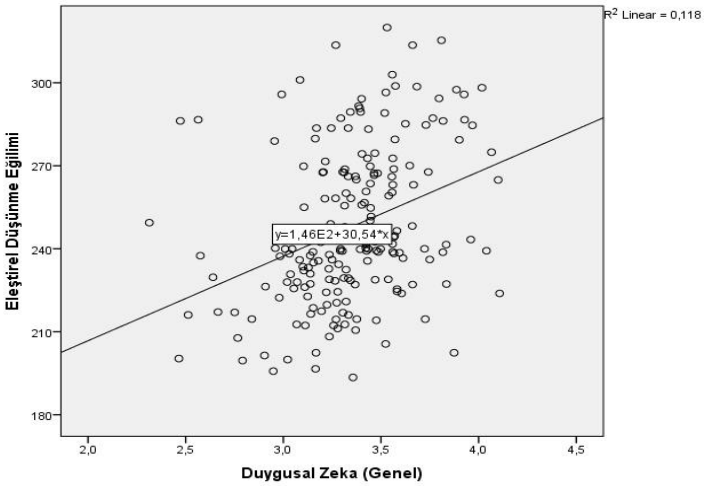

Şekil 3. Müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeyleri ile EDE düzeyleri arasındaki ilişki

Tablodan görüldüğü üzere, müzik öğretmeni adaylarının, DZ düzeyleri ile EDE düzeyleri arasında pozitif yönlü ve "zayıf" ila "orta" düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Ölçek genel puanlarına göre bakıldığında;

a) EDE Düzeyi ile *duyguların değerlendirilmesi* arasında "orta" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki varken (r Eleştirel Düşünme Eğilimi* Duyguların değerlendirilmesi=0,428; p<.001), *İyimserlik/Ruh H.D.* (r Eleştirel Düşünme Eğilimi* İyimserlik/Ruh H.D.=0,286; p<.001) ve *Duyguların kullanımı* (r Eleştirel Düşünme Eğilimi*Duyguların kullanımı=0,173; p=0,014) arasında "zayıf" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.

b) DZ Düzeyi ile *Sistematiklik* arasında "orta" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki varken (r Duygusal Zekâ*Sistematiklik=0,403; p<.001), *Analitiklik* (r Duygusal Zekâ*Analitiklik=0,217; p=0,002), *Meraklılık* (r Duygusal Zekâ* Meraklılık=0,272; p<.001) ve *Kendine güven* (r Duygusal Zekâ*Kendine güven=0,186; p=0,008) arasında "zayıf" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.

c) Genel EDE düzeyi ile genel DZ düzeyi arasında ise "orta" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur (r Eleştirel Düşünme Eğilimi* Duygusal Zekâ=0,344; p<.001). Buna göre, müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeyi (puanları) arttıkça DZ düzeyleri de artmaktadır (veya tersi).

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

4.1. Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeylerine Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının (genel) DZ puanları orta düzey olarak tespit edilmiştir. "DZ Ölçeği"nin alt boyutlarına yönelik puanlarına bakıldığında ise müzik öğretmeni adaylarının en yüksek ortalama puanı *iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi* alt boyutu için verdikleri, bunu sırasıyla *duyguların değerlendirilmesi* ve *duyguların kullanımı* alt boyutlarının takip ettiği görülmüştür. Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının kendi algılarına göre DZ düzeylerinin orta seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının, demografik özelliklerine bağlı olarak DZ düzeylerinde (puanlarında) farklılaşma olup olmadığına yönelik sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

a) Müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeyleri/puanları yaşa bağlı olarak ölçeğin bir alt boyutu (İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi) ve geneli bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olmaktadır. Buna göre; yaşı 20 ve üstünde olan öğrencilerin *iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi* düzeyleri ile (genel) DZ düzeyleri, yaşı 19 ve altında olan öğrencilerden daha yüksektir.

b) Müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeylerinin/puanlarının cinsiyete bağlı olarak ölçeğin sadece *duyguların değerlendirilmesi* alt boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu ve bu farkın kadın öğrenciler lehine olduğu bulunmuştur. Kadın öğrencilerin DZ'nin *duyguların değerlendirilmesi* düzeylerinin erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

c) Müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeylerinin/puanlarının mezun oldukları lise türüne bağlı olarak ölçeğin geneli ve iki alt boyutu bakımından anlamlı bir farklılaşmaya neden olduğu bulunmuştur. Buna göre; konservatuvar mezunu öğrencilerin *iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi* ve *duyguların değerlendirilmesi* düzeyleri "Diğer" liselerden mezun öğrencilerden daha yüksektir. Müzik öğretmeni adaylarının (genel) DZ düzeylerinin de mezun oldukları lise türüne göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve konservatuvar mezunu öğrencilerin DZ düzeylerinin, GSL ve "Diğer" liselerden mezun öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

d) Müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeylerinin/puanlarının eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyi yeterli olan öğrencilerin *iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi* düzeylerinin, eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyi yetersiz ve biraz yetersiz olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

e) Müzik öğretmeni adaylarının, DZ ile ilgili bilgi düzeyine bağlı olarak DZ düzeylerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği, DZ ile ilgili bilgi düzeyi yeterli olan öğrencilerin *duyguların düzenlenmesi* ve (genel) DZ düzeylerinin, DZ ile ilgili bilgi düzeyi yetersiz ve biraz yetersiz olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Mayer, Caruso ve Salovey (1999) de kadınların DZ'lerinin yüksek olmalarındaki sebebi kadınların toplumda daha az güç sahibi oldukları için duyguları daha dikkatli okumak zorunda oldukları olarak ifade etmektedir (Aşan ve Özyer, 2003, s. 163). Yapmış olduğumuz araştırmayla paralellik göstermektedir.

Araştırmada, konservatuvardan mezun olan öğrencilerin DZ düzeylerinin GSL ve "Diğer" liselerden mezun öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu noktada, konservatuvardan mezun olan öğrencilerin çalgı çalışma sürelerinin fazla olmasından kaynaklı olarak duygularını çeşitli birçok sanat eseriyle ortaya koymalarının, kendi duygularını anlama becerilerini geliştirdiği düşünülebilir.

4.2. Müzik Öğretmeni Adaylarının EDE Düzeylerine Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının (genel) EDE orta düzeyde bulunmuştur. "EDE Ölçeği"nin alt boyutlarına yönelik ortalama puanlara bakıldığında, müzik öğretmeni adaylarının en yüksek ortalama puanının *meraklılık* alt boyutu için bulunduğu görülmektedir. Meraklılık alt boyutunu sırasıyla *analitiklik*, *kendine güven*, *sistematiklik*, *açık fikirlilik* ve *doğruyu arama* alt boyutları takip etmektedir. Sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının kendi algılarına göre EDE düzeylerinin orta seviyede olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmaya katılan müzik öğretmeni adaylarının demografik özelliklerine bağlı olarak EDE düzeylerinde (puanlarında) farklılaşma olup olmadığına yönelik sonuçlar aşağıda sunulmuştur:

a) Müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeylerinin/puanlarının yaşa bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, yaşı 20 ve üstünde olan öğrencilerin *analitiklik*, *meraklılık* ve (genel) EDE düzeylerinin, yaşı 19 ve altında olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

b) Müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeylerinin/puanlarının cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur ($p<.05$).

c) Müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeylerinin/puanlarının mezun oldukları lise türüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, konservatuvar ve GSL mezunu öğrencilerin *açık fikirlilik*, *doğruyu arama*, *sistematiklik* ve (genel) EDE düzeylerinin "Diğer" liselerden mezun öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

d) Müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeylerinin/puanlarının eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyi yeterli olan öğrencilerin *analitiklik*, *meraklılık* ve (genel) EDE düzeylerinin, eleştirel düşünme ile ilgili bilgi düzeyi yetersiz olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

e) Müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeylerinin/puanlarının DZ ile ilgili bilgi düzeyine bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği, DZ ile ilgili bilgi düzeyi yeterli olan öğrencilerin *kendine güven*, *sistematiklik* ve (genel) EDE düzeylerinin, DZ ile ilgili bilgi düzeyi yetersiz olan öğrencilerden daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Yaman ve Yalçın (2004), Kökdemir (2003), Özdemir'in (2005) yapmış oldukları araştırmalarında, eleştirel düşünme eğilimleri düzeyleri ile cinsiyet arasında benzer bulgulara ulaşılmıştır.

Şen'in (2009), Dutoğlu ve Tuncel'in (2008) ve Piji Küçük'ün (2013) yapmış oldukları araştırmalarında, eleştirel düşünme eğilimlerinin, müzik öğretmeni adaylarının eğitim gördükleri kurumlara bağlı olarak benzerlik gösterdiği görülmektedir. Eldeki araştırma bulguları, diğer araştırmacıların bulgularını destekler niteliktedir.

Yapılan araştırmada 20 yaş üzeri olan öğrencilerin EDE düzeylerinin yüksek olmasının kişinin yaş aldıkça daha sorgulayıcı ve eleştirel olmasından, kendisinin farkında olup etik davranışlar sergileyebilmesi için davranışlarını belli süzgeçlerden geçirebilmesinden kaynaklı olabileceği düşünülebilir. Bireysel çalgı değişkeni ile ilgili bire bir sayıda yeterli alan çalışmasının olmaması bu konuda kesin bir genelleme yapabilmeye imkân tanımamaktadır. Bireysel çalgı değişkeni ile ilgili daha heterojen bir grupla bu hipotezin tekrar sınanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

4.3. Müzik Öğretmeni Adaylarının DZ Düzeyleri ile EDE Düzeyleri Arasındaki İlişkilere Yönelik Sonuçlar ve Tartışma

Müzik öğretmeni adaylarının DZ düzeyleri ile EDE düzeyleri arasında pozitif yönlü ve "zayıf" ile "orta" düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Ölçek genel puanlarına göre bakıldığında;

a) EDE Düzeyi ile *duyguların değerlendirilmesi* arasında "orta" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki varken, *İyimserlik/Ruh H.D.* ve *Duyguların kullanımı* arasında "zayıf" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.

b) DZ Düzeyi ile *Sistematiklik* arasında "orta" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki varken, *Analitiklik*, *Meraklılık* ve *Kendine güven* arasında "zayıf" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki vardır.

c) Genel EDE düzeyi ile genel DZ düzeyi arasında ise "orta" güçlükte, anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğu bulunmuştur. Buna göre, müzik öğretmeni adaylarının EDE düzeyi (puanları) arttıkça DZ düzeyleri de artmaktadır (veya tersi).

Dutoğlu ve Tuncel'in (2008) çalışmasındaki sonuca göre, beden eğitimi öğretmen adaylarının eleştirel düşünme eğilimlerinin alt ölçekleri ile DZ alt boyutları arasında benzerlik gösterdiği görülmektedir. Certel, Çatıkkaş ve Yalçınkaya (2011) çalışmasındaki sonuca göre, aday öğretmenlerin DZ düzeyleri ile eleştirel düşünme eğilimleri arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu ve bulunan sonuçlarla örtüştüğü görülmektedir. Gürşen Otacıoğlu'nun (2009) Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesinde öğrenim gören müzik öğretmeni adaylarıyla yapmış olduğu çalışmasında, Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Bölümü öğrencilerinin DZ ölçeği puanlarının diğer bölümlerin öğrencilerinin DZ puanlarına göre daha yüksek çıktığı görülmektedir. Yapılan bu araştırmalarda DZ ve eleştirel düşünme eğilimleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve müzik öğretmeni adaylarında DZ puanlarının yüksek çıktığı ve eldeki verilerin, yukarıdaki araştırma sonuçları ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Bu noktada, bireylerin kendilerini fark edip, sorgulayıcı, eleştirel, yeni değişimlere ayak uydurabilen, problemlere çözüm üretebilen ve yanlışları tespit edebilen özellikleri kazanmalarının ve geliştirmelerinin onların bir o kadar motivasyonu yüksek, empati becerisi kuvvetli, kendini iyi ifade edebilir şekilde hayatlarına devam edebilmelerine katkı sağlayacağı ifade edilebilir.

4.4. Öneriler

Araştırmanın sonuçları doğrultusunda, aşağıdaki öneriler gerekli ve yararlı görülmektedir:

4.5. Müzik Öğretmeni Adaylarına Yönelik Öneriler

- Müzik öğretmeni adaylarının EDE'yi pozitif yönde ilerletecek derslere yer verilmesi ve EDE düzeyini artmasına yönelik grup rehberliği etkinliklerinin yapılması önerilebilir.
- Müzik öğretmeni adaylarının, müfredatta içerisindeki derslerde eleştirel düşünme ile ilgili uygulamalı etkinliklerin yapılması önerilebilir.

4.6. Eğitimcilere Yönelik Öneriler

- Yapılan araştırmalardan da çıkan sonuçlara göre, aday öğretmenlerin DZ ve EDE düzeylerinin yeterince gelişmediği görülmektedir. Bu nedenle eğitimciler, DZ ve EDE kavramlarının önemi ve içeriği hakkında bilgilendirilebilir.
- DZ ve EDE'lerin eğitim programları içerisinde yer alması gerektiği önerilip öğretmenler tarafından teşvik edilebilir.
- Öğrencilere EDE gibi ayrı bir ders verilerek, bu becerilerin gelişiminin desteklenmesi gerektiği önerilebilir. Böylelikle eleştirel düşünme bir beceri öğretimi ve disiplinler arası yaklaşım olarak ele alındığı zaman, hem farklı disiplinler içerisinde konuların tekrarlanmasına gerek kalmaması hem de bilişsel bir beceri olarak tüm disiplinlerde kullanılabilmesi ve geliştirilebilmesi sağlanabilir.
- Eleştirel düşünme ve DZ gelişimi, bireyin hayatı boyunca devam eden bir süreç olduğundan dolayı iş hayatında hizmet içi eğitimler düzenlenebilir ve toplum bilinçlendirme programları hazırlanabilir.
- Eleştirel düşünme ve DZ kavramlarının gelişimi ilk olarak ailede başladığı için bu iki kavramın önemini içeren aile bilinçlendirme programlarının hazırlanması önerilebilir.

4.7. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

- Eleştirel düşünme eğilimlerinin öğretimini kolaylaştıran öğretim, strateji, yöntem ve tekniklerinin tespit edilmesine yönelik araştırmaların yapılması önerilebilir.
- Yapılan bu araştırmanın farklı bölge ve okullarda uygulanarak genişletilmesi ve genellemeye imkân tanınması önerilebilir.

Kaynakça

Akyüzlüer, F. (2014). Müzik öğretmeni eğitim programının müzik öğretmen adaylarının eleştirel düşünme becerileri üzerindeki etkileri. *New World Sciences Academy-Fine Arts, 9(3),* 111-119. doi: http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2014.9.3.D0152

Aşan, Ö., & Özyer, K. (2003). Duygusal zekaya etki eden demografik faktörlerin saptanmasına yönelik ampirik bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 21(1),* 151-167. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/309902

Certel, Z., Çatıkkaş, F., & Yalçınkaya, M. (2011). Beden eğitimi öğretmen adaylarının duygusal zekâ ile eleştirel düşünme eğilimlerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 13(1),* 74-81. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/publication/330521022_Beden_Egitimi_Ogretmen_Adaylarinin_Duygusal_Zeka_ile_Elestirel_Dusunme_Egilimlerinin_Incelenmesi_Analysis_of_the_Emotional_Intelligence_Levels_and_Critical_Thinking_Dispositions_of_Physical_Education_

Çelikkaya, H. (2009). *Eğitim bilimlerine giriş-eğitimcilik ve öğretmenlik.* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Çuhadar, H. (2006). *Müziksel zekâ.* Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumunda sunulan bildiri. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.

Demir, M. K. (2006). *İlköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler derslerinde eleştirel düşünme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi* (Doktora Tezi). YÖK tez veri tabanından erişildi (Tez No. 187631).

Dutoğlu, G., & Tuncel, M. (2008). Aday öğretmenlerin eleştirel düşünme eğilimleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Dergisi, 8(1),* 11-32. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/16602

Goleman, D. (2018). *Duygusal zekâ neden IQ'dan daha önemlidir?*. İstanbul: Varlık Yayınları.

Gürşen Otacıoğlu, S. (2009). Müzik öğretmeni adaylarının duygusal zekâ ile akademik ve çalgı başarı düzeyleri arasındaki ilişki. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19(1),* 85-96. Erişim adresi: http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt19/sayi1/085-096.pdf

Jawlik, A. (2016). *Statistics from A to Z*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Karasar, N. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Kökdemir, D. (2003). *Belirsizlik durumlarında karar verme ve problem çözme* (Doktora Tezi). YÖK tez veri tabanından erişildi (Tez No. 127649).

Mayer, J. D., Caruso, D. R., & Salovey, P. (1999). Emotional intelligence meets traditional standarts for an intelligence. *Intelligence, 22(1),* 267-298. Erişim adresi: https://www.academia.edu/928082/Emotional_Intelligence_Meets_Traditional_Standards_for_An_Intelligence

Norris, S. P. (1985). Synthesis of research on critical thinking. *Educational Leadership, 8,* 40-45. Erişim adresi: http://www.ascd.org/ASCD/pdf/journals/ed_lead/el_198505_norris.pdf

Özdemir, S. M. (2005). Üniversite öğrencilerinin eleştirel düşünme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 3(3),* 297-316. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/256389

Pektaş, S. (2013). *Güzel sanatlar ve spor lisesi müzik bölümü öğrencileri ile diğer lise öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerinin karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez veri tabanından erişildi (Tez No. 333811).

Piji Küçük, D., & Uzun, Y. B. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme eğilimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1),* 327-345. Erişim adresi: http://kefad2.ahievran.edu.tr/archieve/pdfler/Cilt14Sayi1/JKEF_14_1_2013_327-345.pdf

Şen, Ü. (2009). Türkçe öğretmeni adaylarının eleştirel düşünme tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Journal of World of Turks, 1(2),* 69-89. Erişim adresi: https://www.academia.edu/32143702/T%C3%BCrk%C3%A7e_%C3%96%C4%9Fretmeni_Adaylar%C4%B1n%C4%B1n_Ele%C5%9Ftirel_D%C3%BC%C5%9F%C3%BCnme_Tutumlar%C4%B1n%C4%B1n_%C3%87e%C5%9Fitli_De%C4%9Fi%C5%9Fkenler_A%C3%A7%C4%B1s%C4%B1ndan_De%C4%9Ferlendirilmesi

Tufan, Ş. (2011). *Geliştirilen duygusal zekâ eğitimi programının ortaöğretim dokuzuncu sınıf öğrencilerinin duygusal zekâ düzeylerine etkisi* (Yüksek Lisans Tezi). YÖK tez veri tabanından erişildi (Tez No. 302910).

Türkoğlu, A. (2005). *109 soruda öğretmenlik meslek bilgisine giriş*. İstanbul: Kare Yayınları.

Uçan, A. (2015). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzikevi Yayınları.

Yaman, S., & Yalçın, N. (2004). Fen bilgisi öğretiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımının yaratıcı düşünme becerisine etkisi. *İlköğretim-Online, 4(1),* 42-52. Erişim adresi: http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/2022/1858